

Materská škola Forbasy 16, 065 01 Hniezdne

„Ďatelinka v srdci“

Školský vzdelávací program

Obsah

Kapitola 1 Všeobecné údaje	3
Predkladateľ programu.....	3
Zriaďovateľ školy	3
Názov vzdelávacieho programu	3
Kód a názov odboru štúdia	3
Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti	3
Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania	3
Vyučovacia jazyk podľa § 12	3
Platnosť dokumentu.....	4
Kapitola 2 Stratégia školy, vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania, hodnotová orientácia.....	5
Kapitola 3 Charakteristika školy, vlastné zameranie školy	7
Materiálno-technické a priestorové podmienky	10
Kapitola 4 Charakteristika ŠkVP	12
Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie	13
Kapitola 5 Vzdelávacie oblasti	14
Kapitola 6 Učebné osnovy	14
Jazyk a komunikácia	16
Matematika a práca s informáciami	24
Človek a príroda	31
Človek a spoločnosť	36
Človek a svet práce	45
Umenie a kultúra – Hudobná výchova a Výtvarná výchova.....	49
Zdravie a pohyb	56
Tematické a obsahové celky	59
Kapitola 7 Učebné zdroje, učebné pomôcky, didaktická technika, materiálne zdroje.....	69
Metódy, postupy, formy	70
Kapitola 8 Začlenenie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	72
Kapitola 9 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia detí	73
Kapitola 10 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy	73
Východiská plánovania – evaluácia pedagogickej praxe	74

Kapitola 1

Všeobecné údaje

Predkladateľ programu

Názov	Materská škola Ďateľinka
Adresa	Forbasy 16, 065 01 Hniezdne

Zriaďovateľ školy

Názov	Obec Forbasy
Adresa	Forbasy 40, 065 01 Hniezdne

Názov vzdelávacieho programu

Názov ŠkVP	Predprimárne vzdelávanie
Motivačný názov	Ďateľinka v srdci
Verzia	1
Použité ŠVP	Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie

Kód a názov odboru štúdia

Kód odboru	7910 A 00
Názov odboru	Materská škola

Stupeň, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti

Stupeň vzdelania	predprimárne vzdelanie
------------------	------------------------

Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania

Dĺžka štúdia	1 až 4 roky
Forma štúdia	celodenná; v prípade záujmu rodičov aj poldenná

Vyučovací jazyk podľa § 12

Vyučovací jazyk	slovenský
-----------------	-----------

e-mail adresa školy	ms.forbasy@gmail.com
internetová stránka školy	www.forbasy.eu
riaditeľka školy	PaedDr. Dana Sopková
vedúca školskej jedálne	Anna Lajčáková

Platnosť dokumentu

Dátum platnosti	01. 09. 2021
Nahrádza ŠkVP	zo dňa 04.09.2017
Prerokovaný v pedagogickej rade	27. 08. 2021
Prerokovaný v rade školy	10. 10. 2021
Dátum vydania	31. 07. 2021

Platnosť ŠkVP Revidovanie	Dátum	Zaznamenávanie, inovácie, zmeny, úpravy a pod.
Platnosť ŠkVP od 04. 09. 2017	Revidovanie 31. 08. 2019	Zmena názvov tém a tematických celkov
Platnosť ŠkVP od 31. 08. 2019	Revidovanie 31. 08. 2021	Zmena názvov tém a tematických celkov, doplnenie učebných osnov, Začlenenie detí so špeciálnymi potrebami, Vnútorný systém hodnotenia detí a zamestnancov.

Kapitola 2

Stratégia školy, vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania, hodnotová orientácia

Ciele materskej školy sú stanovené v súlade so všeobecnými cieľmi uvedených v zákone č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vzdelávanie v materskej škole poskytuje základy spôsobilostí vedúce k napĺňaniu cieľov výchovy a vzdelávania podľa tohto zákona.

Hlavným cieľom výchovy a vzdelávania v materskej škole je dosiahnutie optimálnej kognitívnej, senzomotorickej a sociálno-citovej úrovne ako základu pre školské vzdelávanie v základnej škole a pre život v spoločnosti.

Vlastné ciele, poslanie výchovy a vzdelávania :

- ❖ uplatňovať princípy kultúrno-spoločenského správania, napĺňať potrebu po sociálnom kontakte s rovesníkmi i dospelými, dokázať kooperovať v skupine i kolektíve a prevziať na seba primeranú zodpovednosť.**
- ❖ spoznávať široké spektrum textov a žánrovo rôznorodej detskej literatúry s cieľom získať bohatú jazykovú skúsenosť a vytvárať komunikačné situácie na rozvoj kultúrnej gramotnosti (dramatizácia, scény, detské príbehy, bájky...)**
- ❖ vo väzbe na individuálne spôsobilosti a záujem získať elementárnu skúsenosť s cudzím jazykom – anglickým prostredníctvom krúžkovej činnosti zaradovanej v čase bez zasahovania do predpísanej organizačnej štruktúry dňa (v rámci neriadených spontánnych činností)**
- ❖ získať informácie a pracovať s informáciami prostredníctvom digitálnych technológií – počítača, interaktívnych hračiek a hier s využitím interaktívnej tabule, včleňovať prvky IKT do jednotlivých vzdelávacích oblastí ŠkVP, modernizovať edukačnú činnosť**

- ❖ **získavať skúsenosť s reálnym svetom – predmetmi, javmi, situáciami v prírodnom prostredí pomocou bádania a hľadania odpovedí na zorientovanie sa v nových poznávacích situáciách prostredníctvom pozorovania, porovnávania, triedenia, skúmania**
- ❖ **poznávať pravidlá cestnej premávky a orientovať sa v dopravných pravidlách v pozícii kolobežkára, cyklistu, chodca so zámerom na potrebu primeranej ochrany a prevencie v dopravnom prostredí.**
- ❖ **rozvíjať elementárne technické myslenie pri konštruovaní a manipulácii s prírodnými i odpadkovými materiálmi a nadobúdať základné zručnosti pri zvládaní pracovných úkonov v bežnom živote počas pobytu v materskej škole**
- ❖ **uplatňovať hudobné nadanie prezentovaním elementárnych hudobných schopností, zručností a návykov ako predpokladu k hudobno-pohybovým a tanečným činnostiam, rytmickým sprievodom, spevu primeraných detských piesní s cieľom odstraňovať nespevnosť a dokázať integrovať tieto prvky do uceleného hudobného prejavu**
- ❖ **vyjadrovať svoje predstavy pomocou výtvarných prostriedkov a získavať elementárne zručnosti pri manipulácii s materiálmi modelovaním, skladaním, experimentovaním s farbami, získavať predpoklady pre formovanie vzťahov k výtvarnému umeniu**
- ❖ **osvojovať si správnu techniku telesných cvičení a zdokonaľovať pohybové zručnosti a s akcentom na upevňovanie zdravia, podporu správneho psychomotorického vývinu a upevňovanie návykov hygieny a sebaobsluhy vo väzbe na zdravý životný štýl**
- ❖ **rozvíjať zdravý životný štýl uskutočňovaním pravidelných pohybových aktivít - letné a zimné olympiády, turistické vychádzky**
- ❖ **prostredníctvom tvorivých dielní rozvíjať zručnosti a umelecké cítenie u detí v spolupráci s rodičmi,**
- ❖ **zaradiť prvky obohacujúce výchovu a vzdelávanie (tradície, regionálne prvky podľa možnosti prostredia)**

Hodnotová orientácia materskej školy:

- plniť úlohy vytýčené v pláne školy podporujúce zdravie
- dodržiavať práva dieťaťa
- brať ohľad na Chartu práv a zodpovednosti rodičov
- dôraz na získanie elementárnych sociálnych zručností dôležitých pre sociálnu komunikáciu

Kapitola 3

Charakteristika školy Vlastné zameranie školy

„Čím viacej dieťa robí, behá, tým lepšie na to spí, tým viacej jadrnosti a čerstvosti tela a mysle nadobúda“ J. A. Komenský

Materská škola, Forbasy 16, poskytuje celodennú starostlivosť zapísaným deťom vo veku od **dvoch** do **šiestich** rokov. Edukačný proces a výchovu detí budú zabezpečujú dve kvalifikované učiteľky pre predprimárne vzdelávanie. Zriaďovateľom materskej školy je obec Forbasy.

Koncipovanie ročného plánu MŠ vychádza z dokumentu vydaného MŠ SR – Sprievodca školským rokom na daný školský rok, zo Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie ISCED 0 a zo **ŠkVP** **“Ďatelinka v srdci.”**

Priority materskej školy

Informačné kompetencie (detí aj zamestnancov) rozvíjať využívaním digitálnych technológií získaných v rámci národného projektu vzdelávanie pedagogických zamestnancov MŠ ako súčasť reformy vzdelávania.

Neskracovať bezdôvodne dĺžku pobytu vonku detí, naopak pravidelnou realizáciou utvárať pozitívne postoje detí k svojmu zdraviu i zdraviu iných. V spolupráci so zariadeniami školského stravovania formou rôznych aktivít a ochutnávok zdravých jedál pre rodičov podporovať boj proti obezite detí v predškolskom veku.

Obnovovať, zdokonaľovať, rozširovať a dopĺňať profesijné kompetencie učiteľiek účasťou na kontinuálnom vzdelávaní realizovanom prostredníctvom akreditovaných vzdelávacích programov.

V súlade so školským vzdelávacím programom na základe záujmu zákonných zástupcov umožniť oboznamovanie sa s cudzím jazykom.

Aktuálne výchovno-vzdelávacie potreby, individuálne a vekové osobitosti detí rešpektovať kontrolovať pri plánovaní výchovno-vzdelávacích cieľov, ktorých plnenie je potrebné priebežne kontrolovať a overovať spätnou väzbou .

Cielene podnecovať detí k vyjadrovaniu poznatkov, názorov a postojov, prezentovaniu zručností, návykov a skúseností, činností zamerať na rozvíjanie vyšších psychických procesov.

Individuálnym prístupom zvyšovať úroveň pripravenosti pre vstup na primárne vzdelávanie. Úzko spolupracovať so ZŠ s cieľom uľahčiť prechod. Využívať odborné služby Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie.

Aktivizovať deti, podporovať rozvoj v poznávaní a socializácii prostredníctvom hry.

Zabezpečiť optimálne podmienky na hru, dbať na účelovosť prostredia.

Vlastné zameranie materskej školy

Názov MŠ Ďatelinka sme zvolili na základe blízkeho vzťahu MŠ k prírode. Ďatelinka ako jedna z rastlín, poukazuje na dôležitosť neustálej ochrany prírody zo strany človeka. V našej školskej záhrade sa nachádza mnoho ďateliny, s ktorou sa deti pravidelne hrajú, zbierajú ju. Medzi ďatelinkou môžeme nájsť trojlístky, štvorlístky, ktoré poukazujú na odlišnosť každého z nás nielen vo výzore, ale aj v povahe so snahou o vzájomnú akceptáciu. Štvorlístky prinášajú šťastie, tak ako naša MŠ svojim zverencom a symbolizujú zároveň štyri ročné obdobia.

MŠ Ďatelinka má zameranie na:

Prírodovednú gramotnosť a ochranu životného prostredia

Prioritou výchovy a vzdelávania v MŠ Ďatelinka je intenzívnejšie včleňovanie prvkov environmentálnej výchovy a poznatkov o prírode do

procesu výchovy a vzdelávania s akcentom na ochranu prírody a životného prostredia. Prírodovednú gramotnosť máme možnosť rozvíjať v bezprostrednom kontakte s prírodou aj vzhľadom na blízkosť prírodnej lokality lesov a prameňa Štava. Podmienky k prírodovedným aktivitám sú vytvorené aj v školskom areáli s možnosťami poznávania kvetín, bylín, stromov, kríkov a drobných živočíchov, ktoré sa v našom prostredí vyskytujú.

Umelecké nadanie s orientáciou na tanečný, spevácky prejav, dramatizáciu a výtvarné vyjadrovanie predstáv

V rámci estetického cítenia sa škola profiluje na rozvíjanie predpokladov pre umelecké nadanie a podporu detskej tvorivosti v oblasti hudobno-pohybovej, dramatickej, v oblasti speváckeho prejavu a výtvarných činností s možnosťou upevňovania uvedených schopností a zručností v rámci každodenných vzdelávacích aktivít. Na podporu literárno-dramatických dispozícií detí využívame internú knižnicu pre detských čitateľov, ako aj návštevy Obecnej knižnice Forbasy.

Dopravnú výchovu, bezpečnosť a prevenciu

Preventívnym zámerom v pedagogickej činnosti je rozširovanie obzoru detí v oblasti dopravnej výchovy prostredníctvom dopravných hier a aktivít zameraných na poznávanie dopravných situácií a na ich elementárne riešenie. Rozvíjanie informácií o dopravnej problematike a predchádzanie kolíznym situáciám v dopravnej realite, ich imitovanie s upevňovaním pozície dieťaťa v roli chodca aj v roli cestujúceho.

Zdravie, pohyb, zdravú výživu a zdravý životný štýl

Naša MŠ je dlhodobo zameraná na zabezpečovanie dôslednejšej orientácie na ochranu zdravia, riešenie situácií ohrozujúcich zdravie a formovanie návykov zdravej výživy a zdravého telesného vývoja prostredníctvom adekvátnych telovýchovných činností a aktivít. Dôležitým aspektom je aj vytváranie pozitívnej klímy v záujme duševného zdravia detí a podpora prosociálneho rozvoja každého jednotlivca v závislosti od jeho individuálnych potrieb.

Cudzí jazyk (anglický)

Alternatívou v závislosti od záujmu zákonných zástupcov detí je pri rozvoji komunikačných kompetencií a pri prehĺbovaní rečových predpokladov

poskytovanej možnosti oboznamovať deti s cudzím jazykom formou krúžkovej činnosti. Táto aktivita je uskutočňovaná spravidla externou inštitúciou vo vyhradenom čase a priestore s nerušivým zásahom do denného poriadku materskej školy v rámci popoludňajších hier a činností.

Základy digitálnej technológie

V rámci inovácií výchovno-vzdelávacej činnosti sa škola v plnom rozsahu špecializuje aj na elementárne rozvíjanie a prehľbovanie digitálnej gramotnosti detí. V súlade s aktuálnymi potrebami je cieľom MŠ integrovať IKT do všetkých vzdelávacích oblastí ŠkVP. Na základe výchovno-vzdelávacích kritérií poskytujeme deťom širokú škálu mnohostranných podnetov k ich aktívnemu rozvoju a obohacovaniu vzdelávacieho procesu využívaním primeraných technologických prvkov, interaktívnych hračiek a digitálnych pomôcok.

Materiálno-technické a priestorové podmienky

Veľkosť materskej školy

Materská škola Forbasy je situovaná v strede obce v blízkosti kostola a Obecného úradu. Objekt materskej škôlky je oplotený plotom a uzamykateľnou bránou. Je to jednopodlažný, účelový dom s dvoma vstupmi, do ktorého sa vchádza cez vstupnú chodbu, z ktorej vpravo je šatňa a spálňa, vľavo herňa, chodba, sociálne zariadenia, jedáleň, kuchyňa.

Školský areál pozostáva z priestranného trávnatého školského dvora, v ktorom sú ihličnaté a listnaté stromy. Jedáleň je spojená s priestormi materskej školy dlhšou školskou chodbou a je určená iba pre deti materskej školy, má samostatný vchod. Materská škola má dva sklady na učebné pomôcky so zameraním na kognitívny, telovýchovný, hudobno-výtvarný a jazykový rozvoj. Vstup do tejto časti je železnými schodmi vedúcimi z vonkajšej strany budovy. Pivnica má samostatný vchod zo zadnej strany budovy.

Interiér materskej školy vytvára podmienky pre celkovú pohodu dieťaťa. Pre výber zariadenia, nábytku, textílií platia bezpečnostné a hygienické normy.

Prostredie spĺňa estetické a emocionálne kvality, je útulné, príjemné, každá miestnosť je jedinečná svojou estetickou úpravou.

Materiálne prostredie je základom vnútorného prostredia. K štandardnému vybaveniu materskej školy patria hračky, detská a odborná literatúra, učebné pomôcky, telovýchovné náradie a náčinie, hudobné nástroje, didaktická a audiovizuálna technika, výpočtová technika. Materská škola disponuje počítačmi, interaktívnymi tabuľami, didaktickými pomôckami a edukačnými softvérmi poskytnutými MPC prostredníctvom projektu „Vzdelávanie pedagogických zamestnancov materských škôl ako súčasť reformy vzdelávania“ a interaktívnymi tabuľami s príslušenstvom získanými taktiež cez projekt „Digitalizácia škôl“.

V triedach učiteľky počas roka cieľavedome vytvárajú podnetné prostredie pre spontánne i zámerné učenie - hrové kútiky a pracovné centrá. Vybavenie školy edukačnými softvérmi a pomôckami je každoročne aktualizované v koncepcii materskej školy, ktorá je vypracovaná na aktuálny školský rok. Vybavenie materskej školy spotrebným materiálom na výtvarné, grafomotorické a pracovné činnosti je dostatočné. Materiálne vybavenie materskej školy sa v rámci finančných možností pravidelne dopĺňa. Rozmiestnenie nábytku rešpektuje potrebu detí mať dostatok priestoru na hry. Nábytok rešpektuje antropometrické požiadavky. Postupne sa obmieňa opotrebovaný nábytok v triedach (stoly, stoličky). Usporiadanie triedy umožňuje:

- ♣ voľný prístup k hračkám a pomôckam,
- ♣ voľný styk s najbližším okolím,
- ♣ vytvárať vlastné pracovné tempo,
- ♣ dieťaťu ponechať si vlastný výtvar v prostredí,
- ♣ hry a pracovné aktivity (hrové a pracovné kútiky, centrá),
- ♣ ležadlá sú dostatočne stabilné, prenosné a dobre izolované.

Prostredie materskej školy je esteticky upravené a výzdoba pravidelne aktualizovaná podľa ročných období a významných dní v roku.

Exteriér materskej školy – školský dvor a blízke okolie slúži na napĺňanie potrieb detí po pohybe, realizáciu edukačných aktivít ako – pozorovanie činnosti ľudí, prírody, život živočíchov a pod. Školský dvor je súčasťou edukačného prostredia materskej školy a slúži na realizáciu organizačných foriem ako pobyt vonku, edukačná aktivita, pohybové a relaxačné cvičenia.

Členenie školského dvora tvorí záhrada, spevnené plochy . Na školskom dvore sa nachádza 1 pieskovisko s rozlohou 2x2 m , 1 drevený komplex domček s lezeckou stenou a šmýkačkou, 5 preliezok, 4 hojdačky, 2 šmýkačky, 1 kolotoč, tabuľový plot na písanie kriedami.

Priestorové členenie a vybavenie školského dvora umožňuje:

- ♣ voľný priestor pre spoločné pohybové aktivity a pohybové hry,
- ♣ priestor pre zdolávanie prekážok a pohybové aktivity na náradí,
- ♣ priestor pre tvorivé hrové aktivity detí (konštruovanie s pieskom, kreslenie s kriedou, hry s vodou a pod.),
- ♣ priestor pre environmentálne aktivity,
- ♣ priestor pre oddych a relaxáciu.

Vonkajšie aj vnútorné priestory materskej školy sú prispôbené potrebe pre pokojný, bezpečný a zmysluplný pobyt detí v súlade s ustanoveniami školského zákona a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 527/2007 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenie pre deti a mládež.

Kapitola 4

Charakteristika ŠkVP

Výchovno-vzdelávaciu činnosť realizujeme prostredníctvom školského vzdelávacieho programu pod názvom „**Ďatelinka v srdci**“.

Pri vypracovaní programu sme prihliadali na dlhodobé ciele, ktoré má škola jasne stanovené v koncepcnom zámere rozvoja materskej školy, ktorý je rozpracovaný na päťročné obdobie a schválený zriaďovateľom školy.

Tieto ciele sú ďalej rozpracované v koncepcnom zámere rozvoja materskej školy na jeden školský rok, v súlade so **Spríevodcom školského roka** vydaným MŠVVaŠ SR pre daný rok. V rámci pracovných a pedagogických porád zamestnanci priebežne hodnotia plnenie vytýčených cieľov. Organizácia a vedenie porád je z hľadiska vecnosti a obsahu prispôbená aktuálnym požiadavkám materskej školy. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní Dokladom o získanom predprimárnom stupni vzdelania je **Osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania**, ktoré sa vedie na tlačive schválenom ministerstvom školstva v štátnom jazyku. Údaje na osvedčení o absolvovaní

predprimárneho vzdelávania sa musia zhodovať s údajmi o dieťati, uvedenými v osobnom spise dieťaťa. Za vyhotovenie osvedčenia zodpovedá riaditeľka materskej školy, triedna učiteľka kontroluje správnosť vypísaných údajov. Na osvedčeniach o absolvovaní predprimárneho vzdelávania nie je prípustné robiť opravy. V prípade, že obsahuje chyby skartuje sa a vypíše nové osvedčenie. Materská škola vedie evidenciu vydaných osvedčení. Na osvedčení o absolvovaní predprimárneho vzdelávania podľa § 18 ods. 2 písm. a) školského zákona materská škola uvedie konkrétny dátum vydania osvedčenia. Tento dátum je posledný deň školského vyučovania v danom školskom roku.

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

V materskej škole realizujeme výchovu a vzdelávanie prostredníctvom nasledovných foriem denných činností:

- ♣ Hry a činnosti podľa výberu detí
- ♣ Zdravotné cvičenie
- ♣ Vzdelávacia aktivita
- ♣ Pobyt vonku
- ♣ Činnosti zabezpečujúce životosprávu (osobná hygiena, stravovanie, odpočinok)

Hry a činnosti podľa výberu detí

Realizujú sa ako spontánne hry alebo učiteľkou navodené hry. Ich súčasťou je aj ranný filter, prípadne ranný kruh. Sú zaraďované od rána počas prichádzania detí do materskej školy a odchádzania popoludní. Súbežne s nimi sa môžu uskutočňovať aj vzdelávacie aktivity.

Zdravotné cvičenie

Realizuje sa každodenne pred jedlom. Patrí k vopred plánovaným činnostiam. Môže sa zaradiť aj viackrát v priebehu dňa. Za priaznivého počasia sa realizuje aj v exteriéri materskej školy.

Vzdelávacia aktivita

Sú aktivity, ktoré si učiteľka plánuje s cieľom plnenia vzdelávacích obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí školského vzdelávacieho programu. Zaraďujú sa ako samostatná organizačná jednotka alebo môžu byť súčasťou všetkých ostatných denných činností.

Pobyt vonku

Realizuje sa každodenne, skrútiť, či úplne vynechať sa môže len z dôvodu mimoriadne nepriaznivých meteorologických podmienok. Súčasťou sú najmä spontánne pohybové aktivity, voľné hry podľa výberu detí a vychádzky mimo areálu materskej školy.

Činnosti zabezpečujúce životosprávu (osobná hygiena, stravovanie, odpočinok)

Stravovanie detí sa zabezpečuje v pevne stanovenom čase. Odpočinok je minimálne 30 min. Všetky formy denných činností detí sú spracované vo forme denného poriadku, ktorý je zverejnený na nástenke vo vstupnej chodbe škôlky.

Kapitola 5

Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti	Jazyk a komunikácia
	Matematika a práca s informáciami
	Človek a príroda
	Človek a spoločnosť
	Človek a svet práce
	Umenie a kultúra
	Zdravie a pohyb
Tematické a obsahové celky	Doma a v MŠ
	Jeseň pani bohatá
	Jesenný čas
	Žijeme zdravo
	Čas vianočný
	Zimička už prišla
	Začíname Nový rok
	Aj zima je čarovná
	Kniha náš kamarát
	Slniečko sa zobudilo
	Príroda sa zobudila
	Máme radi prírodu
Hurá leto	
Najkrajšie obdobie života-detstvo	
Veľké prázdninové dobrodružstvo	

Kapitola 6

Učebné osnovy

Učebnými osnovami sú **vzdelávacie štandardy** jednotlivých vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách. Učebné osnovy pozostávajú zo **7 vzdelávacích oblastí**, ktoré sú zhodné z obsahom vzdelávania v materskej škole, vymedzené vo vzdelávacích oblastiach v Štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie v materských školách a to:

- ♣ Jazyk a komunikácia
- ♣ Matematika a práca s informáciami
- ♣ Človek a príroda
- ♣ Človek a spoločnosť
 - ♣ Človek a svet práce
- ♣ Umenie a kultúra
- ♣ Zdravie a pohyb

Výkonové štandardy sú vyjadrené vo výkonoch len pre posledný rok materskej školy pred vstupom do základnej školy, sú dosiahnuteľné u väčšiny detí navštevujúcich materskú školu a smerujú k štandardnému výkonu dieťaťa. Výkonové štandardy uvedené v tabuľkách nižšie sa dosahujú postupne, počas celého pobytu dieťaťa v materskej škole. Obsahové štandardy sa vzťahujú k viacerým výkonovým štandardom, nie sú spracované v prepojení len na jeden výkonový štandard. Súčasťou týchto 7 vzdelávacích oblastí sú vzdelávacie podoblasti, ktoré sú rozpracované do tematických celkov, v ktorých sú všetky vzdelávacie štandardy štátneho vzdelávacieho programu. Ďalších 11 vzdelávacích podoblastí - obsahových tematických celkov, z ktorých pozostávajú učebné osnovy sú samotnými témami, z ktorých pozostáva celkový obsah Školského vzdelávacieho programu „Ďatelinka v srdci“. V úvode každej témy sa nachádza charakteristika daného obsahového celku, kde je vyšpecifikovaný obsah vzdelávania v danej oblasti. Každá téma je ešte rozpracovaná do podtém. Vzdelávacie štandardy k jednotlivým témam si učiteľky vyberajú zo 7 vzdelávacích oblastí, ktoré sú zhodné s obsahom vzdelávania v materskej škole, vymedzené vo vzdelávacích oblastiach v Štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie (viď predchádzajúci odstavec). Jednotlivé obsahové celky obsahujú témy, ktoré na

seba navzájom nadväzujú a sú logicky prepojené. Časové ohraničenie jednotlivých tém nie je presne stanovené. Výber, plánovanie a doba realizácie jednotlivých tém v rámci obsahového celku je ponechaná na učiteľkách v jednotlivých triedach. Dĺžka realizácie jednotlivých tém závisí od ich náročnosti a aktuálnych vývinových osobitostí detí. Časové trvanie všetkých 11 obsahových tematických celkov je 11 mesiacov v školskom roku (11 mesiac je prázdninová škôlka). Témy učebných osnov sú zamerané na celostný rozvoj osobnosti detí v poznávaní dieťaťa ako seba samého, sveta ľudí, prírody a kultúry.

Prostredníctvom doplnkových aktivít: sánkovanie, divadelné predstavenia, exkurzie, besiedky, výlety, aktivity spojené so základnou školou, knižnicou, políciou, požiarnikmi a pod. a krúžkovej činnosti, výučba cudzieho jazyka, uspokojujeme špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, pričom rozvíjame všetky kompetencie u detí predškolského veku.

Vzdelávacie štandardy v učebných osnovách sú formulované ako cieľové požiadavky, ktoré by malo dieťa dosiahnuť pri ukončení predprimárneho vzdelávania. Čiže dieťa, ktoré absolvuje materskú školu a odchádza do základnej školy, by malo dosahovať školskú spôsobilosť. Miera výkonov naplňajúcich dimenziu školskej spôsobilosti je konkretizovaná vo vzdelávacích štandardoch v rámci školského vzdelávacieho programu.

Letné prázdniny: v čase prevádzky materskej školy počas letných prázdnin si vo výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľka vyberá vzdelávacie štandardy z obsahových celkov daných učebných osnov podľa jej zvolenej témy a podľa vlastného zváženia. V rámci učebných osnov sa nachádzajú výkonové a obsahové štandardy, ktoré sú dlhodobé a sú každodennou súčasťou výchovno-vzdelávacej činnosti ako integrálna súčasť naprieč celým obsahom výchovy a vzdelávania v materskej škole vo všetkých tematických okruhoch. Tieto štandardy sú zamerané na:

- ♣ rozvíjanie a upevňovanie kultúrnych, hygienických, stravovacích a spoločenských návykov detí,
- ♣ rozvíjanie zručnosti súvisiacich s osobnou hygienou a sebaobsluhou detí,
 - ♣ návyky súvisiace s bezpečným správaním sa v cestnej premávke,
- ♣ na rozvíjanie hier a hrových činností a na rozvíjanie priateľských vzťahov detí v hrách a hrových činnostiach a komunikačných zručnosti.

Keďže ide o dlhodobé štandardy plnené priebežne v priebehu celého školského roka často krát sa opakujúce, nemusia sa plánovať ako samostatná edukačná aktivita.

Jazyk a komunikácia

1 Hovorená reč

1.1. Komunikačné konvencie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Aktívne a spontánne nadväzuje rečový kontakt s inými osobami – deťmi i dospelými. • Reaguje na neverbálne signály (gestá, mimiku), udržuje očný kontakt, hlasnosť prejavu prispôsobuje situácii. • Používanie jazyka prispôsobuje sociálnym situáciám a vzťahom. • Pozná a dodržiava základné pravidlá vedenia dialógu 	<ul style="list-style-type: none"> • Spoločné diskusie učiteľka vedie tak, aby rovnomerne zapájala všetky deti do rozhovorov. Menej aktívne deti nenásilnou formou povzbudzuje, poskytuje im príležitosť – priestor a čas – na vyjadrenie, zabezpečuje podpornú spätnú väzbu, aj zo strany ostatných detí. • Učiteľka používa a zdôrazňuje význam zaužívaných fráz a slovných spojení pri vyjadrovaní potrieb a želaní, oslovovaní iných osôb (detí, dospelých), v závislosti od situácie, pri formálnej a neformálnej komunikácii (ako je napr. vykanie dospelým osobám, vyjadrenie prosby, poďakovanie druhým). • Učiteľka po dohode s deťmi vymedzí základné pravidlá komunikácie v triede (napr. počúvať, keď druhý hovorí; neskákať mu do reči; prihlásiť sa o slovo), umiestni ich na viditeľné miesto (v podobe piktogramov), dbá na ich dôsledné dodržiavanie

1.2 Artikulácia a výslovnosť

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vyslovuje správne, zreteľne a plynule všetky hlásky a hláskové skupiny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pri hlasnom čítaní deťom učiteľka dbá na zreteľnú artikuláciu. Krátke literárne útvary (básničky, riekanky, vyčítanky) si deti osvojujú spamäti, recitujú ich s dôrazom na správnu výslovnosť. • Jazykové hry spestruje učiteľka využívaním špecifických riekaniek

	so zameraním na precvičovanie problematických spoluhlások (sykaviek, slabikotvorných spoluhlások r, ř, l, í, a pod.).
--	---

1.3 Gramatická správnosť a spisovnosť

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Formuluje gramaticky správne jednoduché rozvité vety a súvetia. • Rozumie spisovnej podobe jazyka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jazykové prostredie materskej školy poskytuje dieťaťu vzor spisovnej slovenčiny v jej kultivovanej a vysoko rozvinutej podobe. Dieťa má dostatok príležitostí sledovať, že jazyk používaný v knihách a bežná hovorová reč sa môžu líšiť. • Prostredníctvom vhodných textov učiteľka demonštruje, že knižná podoba jazyka je vzorom správneho vyjadrovania sa, vedie deti k porovnávaniu a rozlišovaniu nárečových, hovorových, spisovných a nespisovných slov. • Vo vzťahu k osvojovaniu si gramatických pravidiel dohliada na správnosť skloňovania všetkých slovných druhov, časovania sloviess, stupňovania prídavných mien a prísloviess

2 Písaná reč

2.1 Chápanie obsahu, významu a funkcií písanej reči

2.1.1 Poznávanie funkcií písanej reči

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Dokáže jednoducho vysvetliť, prečo je písaná reč dôležitá a uvedie jednoduché príklady. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka volí na vzdelávacie aktivity texty rozmanitých žánrov, snaží sa o pestrosť ich využívania. Okrem ľudovej a autorskej poézie, rozprávok a príbehov využíva informačné texty (detské encyklopédie) a ďalšie informačné zdroje, vrátane digitálnych technológií. • Prostredníctvom rôznorodých žánrov a ich vyžívaníia v rámci vzdelávacích aktivít učiteľka demonštruje funkcie písanej reči tak, aby dieťa získalo predstavu o tom, že písaná reč: - umožňuje

	<p>dorozumievanie (nad rámec hovorenej reči) v čase neprítomnosti adresáta komunikačného zámeru; - je zdrojom poznatkov, informácií a vedomostí; - je zdrojom zážitkov (emócií, prežívania, fantázie) a umožňuje ich vyjadrovať; - má mnohoraké praktické využitie (napr. uľahčuje a rozširuje možnosti zapamätania si informácií, umožňuje riadenie vlastnej činnosti aj činnosti druhých, poskytuje informácie o praktických činnostiach). • Pravidelným čítaním, bohatou ponukou textových žánrov, možnosťou výberu podľa záujmu detí poskytuje učiteľka bohaté zážitky a skúsenosti s čítaním, podporuje pozitívny vzťah ku knihám a písanej kultúre, prispieva k upevňovaniu čitateľských návykov.</p>
--	---

2.1.2 Porozumenie explicitného významu textu - slovná zásoba

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vlastnými slovami vysvetlí význam slov, ktoré pozná (napr. opisom, použitím synonymických výrazov, aj negatívnym vymedzením, teda použitím antonym a i.). • Odpovedá na otázky vyplývajúce z textu (napr. udalostí, deja, faktov, informácií a i). • Reprodukuje stručne obsah prečítaného textu 	<ul style="list-style-type: none"> • Pri hlasnom čítaní deťom učiteľka dbá na prozódium (intonáciu, prízvuk, tempo, intenzitu, pauzy), moduláciou hlasu zvýrazňuje rozdiel medzi rozprávačom a priamou rečou rôznych postáv. • Učiteľka venuje patričnú pozornosť vysvetľovaniu a vyvodzovaniu významov odvodených, nových a neznámych slov. • V následných rozhovoroch, vzdelávacích aktivitách a komunikačných situáciách ich učiteľka opakovane používa, vytvára príležitosti na ich zmysluplné používanie deťmi. V slovných hrách (hľadanie protikladov, prirovnaní, tvorba zdobnenín, homonymá, antonymá, synonymá a i.) upevňuje a rozvíja aktívnu slovnú zásobu detí. • Počas čítania i po prečítaní textov kladie deťom kontrolné otázky, rekapituluje obsah, udalosti, pri náučných textoch fakty, informácie a nové poznatky (Čo nové sme sa dozvedeli? Podľa čoho vieme, že...?).

2.1.3 Porozumenie implicitného významu textu

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">• Odpovedá na otázky nad rámec doslovného významu textu a dokáže predvídať dej, domýšľať (dedukovať) obsah, aplikovať informácie z textu v prenesených situáciách a pod.• Uvažuje nad informáciami prezentovanými prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, porovnáva ich s vlastnou skúsenosťou a s tým, čo vie z iných zdrojov. <p>Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje vo výtvarných činnostiach.</p> <ul style="list-style-type: none">• Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje v dramatických a hudobno-pohybových činnostiach.	<ul style="list-style-type: none">• V rámci rozhovorov a diskusií k čítaným textom kladie učiteľka rôzne typy otázok, podnecuje deti k rozmýšľaniu o obsahu textu, rozvíja a prehĺbuje porozumenie vo viacerých smeroch a rovinách porozumenia.• Učiteľka zaraďuje do činností nielen texty publikované v knižnej alebo časopiseckej podobe, ale aj texty a obsahy sprostredkované informačnokomunikačnými technológiami (napr. texty na internete, obsahy, ktoré sú súčasťou televíznych programov, výučbových programov pre digitálne technológie a digitalizovaných hier pre deti a pod.) Okrem otázok na doslovný význam textu vedie deti k: - predvídaní obsahu, formulovaniu očakávaní, utváraní predstáv, - domýšľaniu obsahu – vyvodzovaniu možných významov (dedukcii), - chápaní súvislostí medzi obsahom textu a reálnym svetom, vlastnými skúsenosťami, rozlišovaniu reálnych a fantazijných obsahov, - aplikácii – používaní informácií z textu v reálnej situácii (uviesť príklad zo života, postupovať podľa inštrukcií, návodu a pod.), - hodnoteniu – posudzovaniu (napr. správnosti – nesprávosti konania postáv, dobra a zla, čo sa mu páči – nepáči), - vysvetľovaniu a zdôvodňovaní svojich odpovedí (Prečo si to myslíš? Ako to myslíš?), - kladeniu vlastných otázok.• Dôležitou súčasťou pri práci s textami pri spoločnom čítaní sú riadené rozhovory a diskusie (pred, počas, po čítaní). Počas spoločných rozhovorov učiteľka dbá o zapájanie všetkých detí, posmeľuje a poskytuje priestor na vyjadrenie menej aktívnych detí, vyzýva ich,

	<p>aby sa navzájom počúvali, kládli otázky a odpovedali.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porozumenie čítaných textov sa prehĺbuje a upevňuje následnými aktivitami a vzdelávacími činnosťami. Zadania úloh v rámci ostatných vzdelávacích oblastí nadväzujú (v rámci možnosti) na obsah čítaných textov. Deti majú možnosť vyjadriť svoje pocity, zážitky a získané vedomosti rôznym spôsobom (v rámci výtvarných, hudobno-pohybových či dramatických činností).
--	--

2.1.4 Znalosť žánrov a jazykových prostriedkov písanej reči

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vníma a vie primerane vysvetliť rozdiel medzi poéziou (básničkou) a prozaickými žánrami. • Vie primerane vysvetliť rozdiel medzi fiktívnymi a skutočnými príbehmi zo života. • Predvída udalosti deja, zápletku, záver príbehu a opiera sa pri tom o poznanie štruktúry rozprávok, príbehov pre deti a bájok. • Dokáže vysvetliť prenesený (symbolický) význam jednoduchých slovných spojení 	<ul style="list-style-type: none"> • Dôležitou súčasťou čítania deťom je predstavenie žánru textu. Učiteľka pred čítaním zvolených textov uvedie, o aký žáner ide, používa zodpovedajúce označenie textov, s ktorými pracuje (učíme sa básničku, ideme čítať rozprávku, povesť, bájku, príbeh, pozrieme sa do encyklopédie, vyhľadáme si informáciu na internete). Charakteristiky jednotlivých žánrov sú predmetom rozhovorov pred čítaním, následne po prečítaní sa dopĺňajú o nové skúsenosti a postrehy. • Pri čítaní príbehov učiteľka s deťmi diskutuje, či sa príbeh mohol reálne stať, ktoré prvky deja áno a ktoré nie, aký bol zámer autora knihy z hľadiska žánru textu (či ide o text, ktorý slúži na zábavu, oddych, ponaučenie, získavanie informácií). • Pri čítaní detských literárnych útvarov venuje osobitnú pozornosť použitým jazykovým prostriedkom (vysvetľovaniu prenesených významov, symbolov, prirovnaní). • Súčasťou rozhovorov môžu byť aj skúsenosti s čítaním v rodine (čo rodičia čítajú deťom, čo čítajú rodičia, súrodenci, aké knižky majú doma), deti majú možnosť nosiť si z domu vlastné obľúbené knižky

2.2 Chápanie formálnych charakteristík písanej reči

2.2.1 Koncept tlače a znalosť knižných konvencií

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">• Na základe ilustrácie rozpráva vlastný jednoduchý príbeh.• Pri činnostiach s knihou rozumie a aktívne (v primeraných ekvivalentoch) používa výrazy ako autor, kniha, strana, spisovateľ.• Používa knihu správnym spôsobom.	<ul style="list-style-type: none">• Deti majú príležitosť nahliadnuť do knihy v priebehu toho, ako ju učiteľka číta. Všímajú si pritom, že ilustrácia a text spolu súvisia. Spolu s učiteľkou o tejto súvislosti diskutujú. Ilustrácie k textu učiteľka používa na predvídanie deja príbehu a na reprodukciu prečítaného príbehu.• Pred čítaním knihy učiteľka oboznamuje deti s tým, kto je autorom knihy a ako sa kniha volá.• Pred čítaním knihy učiteľka ukáže deťom, kde v knihe nájdu údaje o knihe a ako ich použije pri orientácii v knihe (názov knihy a autora knihy na titulnej strane – o. i. naznačuje začiatok čítania knihy a správne držanie knihy); obsah (pomáha pri vyhľadávaní príbehu v knihe). Pri opätovnom čítaní knihy sa deti pýta, kde je možné nájsť tieto údaje. Pri individuálnom čítaní alebo čítaní v menšej skupine detí učiteľka prstom ukazuje smer čítania. Vyzýva deti, aby vyhľadali v texte známe (vizuálne zapamätané) slová.
	<ul style="list-style-type: none">• Deti si všímajú, ako učiteľka drží knihu, ako v nej listuje, ako číta knihu. Na základe toho potom samé začínajú používať knihu správnym spôsobom, t.j. snažia sa ju čítať s oporou o ilustrácie, sledujú správny smer čítania (zľava-doprava, zhora-nadol), všímajú si slová v texte, vedia nájsť, kde je napísaný názov knihy a jej autor a pod. Deti majú umožnený samostatný prístup ku knihám, najlepšie umiestneným v triednej knižnici. Knihy sú v nej usporiadané systematicky podľa žánru (napr. rozprávkové knihy, knihy s príbehmi pre deti, knihy detskej poézie, detské encyklopédie). Za predpokladu dodržiavania

<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje niektoré písmená abecedy. 	<p>dohodnutých pravidiel (opatrné zaobchádzanie, odkladanie na pôvodné miesto) môžu s knihami voľne manipulovať (prezerať si ich a listovať v nich). Vo vzdelávacích aktivitách pripravuje priestor na vyhľadávanie kníh v knižnici a informácií v nich.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka s deťmi diskutuje o tom, ako vzniká kniha, kto a ako sa podieľa na jej vzniku, akým spôsobom sa k nej dostanú čitatelia. Ako súčasť tohto poznávania môžu navštíviť blízku knižnicu. • Učiteľka môže písomne označiť hrové kútiky alebo centrá aktivít v triede (knižnica, polička na odkladanie prác detí, ...), na nástenku a informačné plochy v triede umiestňuje krátke oznamy alebo inštrukcie napísané veľkými tlačnými písmenami, pri zadávaní úloh v skupine dáva deťom (5-6 ročným) postup v podobe stručnej osnovy činností (jednoslovné inštrukcie). Tieto informácie dopĺňa piktogramami činností alebo objektov.
--	---

2.2.2 Fonologické procesy a fonologické uvedomovanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Sprevádza spievanie piesne alebo recitáciu krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom. • Rozhodne, či sa dve slová rýmujú. • Rozčlení zvolené slová na slabiky. • Vyčlení začiatočnú hlásku slova. 	<ul style="list-style-type: none"> • Recitovanie básní a spev piesní učiteľka dopĺňa rytmickým sprievodom (napr. tieskaním, rytmizáciou na ľahkoovládateľných hudobných nástrojoch. • V texte básní, riekaniek, hádaniek a vyčítaniek deti vyhľadávajú slová, ktoré sú si zvukovo podobné (rýmujú sa), k zadaným slovám vyberajú ďalšie zvukovo podobné slová z radu slov, ktoré ponúka učiteľka alebo navrhujú vlastné slová. • Učiteľka pri rytmizácii riekaniek a piesní zdôrazňuje rytmickú štruktúru slova na úrovni slabiky. • Vyčlenenie začiatocnej hlásky slova učiteľka modeluje predĺžením

	doby výslovnosti začiatocnej hlásky alebo jej opakovaným vyslovením (v závislosti od charakteristiky hlásky). Dbá na to, aby deti postupne dokázali základné analyticko-syntetické činnosti so slovami vykonávať samostatne, bez podpory učiteľky.
--	--

2.2.3 Grafomotorické predpoklady písania

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyby dlane a prstov. • Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyb zápästia. • Pri kreslení a grafomotorických činnostiach sedí vzpriamene, vzdialenosť očí od podložky je primeraná. • Pri kreslení a grafomotorických činnostiach drží ceruzku správnym spôsobom a vyvíja primeranú intenzitu tlaku na podložku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Predpokladom rozvoja tejto oblasti je rozvíjanie jemnej motoriky dieťaťa najmä vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra (výtvarná výchova) a Človek a svet práce. Prostredníctvom výtvarných a pracovných aktivít na voľnej ploche si dieťa rozvíja vizuálno-motorickú koordináciu pohybu ruky, zápästia a prstov pri jej cielenom pohybe. Pri využívaní kresliacich potrieb sa dieťa učí regulovať tlak ruky na podložku. • V nadväznosti na to si dieťa osvojuje zvládnutie jednoduchých grafomotorických prvkov vyžadujúcich prácu zápästia (o.i. vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky) a dlane prstov (o.i. horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka, ležatá osmička).

Matematika a práca s informáciami

1 Čísla a vzťahy

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vymenuje čísla od 1 do 10 tak, ako idú za sebou. • V obore od 1 do 10 pokračuje od náhodného čísla v numerickej postupnosti po číslo 10. • V obore do 10 určí počítaním po jednej počet predmetov v skupine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomocou jednoduchých básničiek hravou formou učiteľka upevňuje poznanie poznávanie číselného radu najprv do päť, neskôr do desať. V prípade zostupného číselného radu využíva rôzne bežné aktivity, napr. odštartovanie, odpočítavanie...

<ul style="list-style-type: none"> • V obore do 10 vytvorí skupinu predpísaných predmetov s určeným počtom a zo skupiny predmetov oddeľí skupinu s určeným počtom. 	<p>Požaduje vymenovanie číselného radu aj od ľubovoľného čísla.</p> <p>Učiteľka deťom umožňuje, aby sa stretávali s najrôznejšími situáciami, pri ktorých sa určuje počet predmetov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usporiadaných aj neusporiadaných - všetkých aj len s danou vlastnosťou - takých, ktoré sú stále k dispozícii, alebo sú k dispozícii len určitý čas
<ul style="list-style-type: none"> • V obore do 6 pomocou hmatu alebo sluchu určí počet predmetov v skupine a vytvorí skupinu predmetov s určeným počtom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pri menej prehľadných situáciách ukazuje, ako si pri zisťovaní počtu môžeme pomáhať chodením pomedzi predmety, úpravou objektov (zmena polohy, robenie značky, na započítanom objekte) a vytvára príležitosti na ich osvojenie si deťmi. • Učiteľka deťom umožňuje, aby sa stretávali s najrôznejšími situáciami, pri ktorých sa počet objektov zisťuje len pomocou: <ul style="list-style-type: none"> - hmatu (napr. pod dekou, v rukách za chrbtom, so zakrytými očami, ...) - sluchu (dieťa určuje slabiky v slove; rôzne zvuky – počet tiesknutí, dupnutí, zatúkaní, úderov na bubon, triangel, ...).
<ul style="list-style-type: none"> • Pridá ku skupine a odoberie zo skupiny skupinu s daným počtom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zisťovanie počtu umožňuje učiteľka deťom využívať v rôznorodých prostrediach (tieto prostredia využíva aj na zadávanie úloh, ktoré nemajú riešenie, alebo majú viac riešení), ako napríklad sú: <ul style="list-style-type: none"> - stolné hry, kde sa činnosť odvíja od hľadania a prikladania dielikov s rovnakým počtom (princíp domina) až po hry, kde sa pohybuje hracia figúrka na základe počtu, - hry so symbolickými peniazmi a tovarom (zisťovanie ceny nákupu, porovnávanie cien nákupov, koľko nám chýba, koľko je navyše), rozmieňanie (aj na predpísaný

	<p>počet), čo sa dá kúpiť za peniaze (aj pre predpísaný počet kusov tovaru), - prostredia iných vzdelávacích oblastí.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Precvičovacie aktivity na určovanie počtu organizuje aj formou rôznych hier a súťaží v menších skupinkách, napr. pre trojice (jeden v určenej forme vytvára počet, druhý ho určuje a tretí určuje, či to prvý a druhý urobil správne; v činnostiach sa striedajú). • Učiteľka oboznamuje deti s tým, ako sa dá postupné zisťovanie jednotlivých počtov využiť pri riešení jednoduchých úloh, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje • Učiteľka vytvorí deťom dostatok príležitostí stretávať sa s používaním rôznych symbolov, modelov pri riešení týchto úloh, vedie ich k tomu, aby ich postupne aj samy začali používať pri riešení jednoduchých abstraktnejších úloh (ovečky budú zelené kocky, miesto každého zajaca nakreslíme klietku, v ktorej je, ...).
<ul style="list-style-type: none"> • Pomocou určovania počtu rieši kontextové úlohy s jednou operáciou, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje. • Pre dve skupiny určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov podľa zisteného počtu v skupinách (do 10 prvkov v skupine) • Pre dve skupiny určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov bez určovania ich počtu. • Bez zisťovania počtu predmetov manipuláciou rozdelí skupinku na 2 alebo 3 skupinky s rovnakým počtom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, kde sa rozdeľuje na dve alebo tri časti s rovnakým počtom a nechá deti úlohu riešiť intuitívne (bez počítania). Následne vedie deti ku kontrole, či sú skupiny správne rozdelené. Pri tom sa deti stretávajú aj s možnosťou, že sa skupiny zadaným spôsobom rozdeliť nedajú (riešenie neexistuje). • Učiteľka deťom ukazuje, že striedavým značením po jednom v dvoch skupinách (dávaním do dvojíc) môžeme aj bez určovania ich počtov: <ul style="list-style-type: none"> - porovnať počty dvoch skupín - vytvoriť rovnako veľa objektov ako má určená skupina objektov, - rozdeliť (pokiaľ to ide) skupinu obrázkov na dve časti s rovnakým počtom.

<ul style="list-style-type: none"> • Bez zisťovania počtu rozdelí (ak to ide) skupinku obrázkov na 2 skupinky s rovnakým počtom. 	
---	--

2 Geometria a meranie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Určí (označí) objekt na základe popisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...). • Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) opíše polohu objektov, umiestni predmet podľa pokynov, dá pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto. • Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) dokreslí obrázok podľa pokynov, dá pokyn na dokreslenie obrázka na určené miesto. • Určí (aj hmatom), pomenuje a vymodeluje guľu, kocku, valec. • Postaví stavbu z primeraného množstva (do 10) stavebnicových dielcov podľa predlohy, podľa pokynov, na danú tému. • V skupine útvarov identifikuje (aj hmatom) kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. • Približne nakreslí kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka umožňuje deťom využívať orientáciu v priestore, v rovine a rade v rôznorodých situáciách a hrách. Pritom sa snaží o rozvíjanie všetkých pojmov spojených s orientáciou. • Iniciuje činnosti, pri ktorých deti spontánne opisujú polohu objektu, prípadne ho umiestňujú na dané miesto (skrývačky). • Učiteľka pomocou modelov, neskôr aj obrázkami predstavuje geometrické útvary, jednoducho opíše ich vlastnosti, necháva ich deti opakovane identifikovať. • Umožňuje využívať rôzne stavebnice na stavanie a skladanie podľa predlohy, podľa popisu, podľa určených pravidiel, na danú tému. Organizuje aj situácie, kde rozhodujúcim zmyslom je hmat. • Vedie deti k tomu, aby skúšali popisovať daný geometrický objekt, hľadali spoločné aj odlišné vlastnosti dvoch konkrétnych geometrických objektov, vedeli zdôvodniť, prečo daný objekt nemôže byť určený objekt (a to aj len pomocou hmatu). • Iniciuje činnosti, pri ktorých sa deti s rovinnými útvarmi stretávajú

	<p>predovšetkým prostredníctvom telies (napríklad otáčanie stien telesa, obkresľovanie, (kreslenie pôdorysu), prestrkávanie telies cez „tesné“ otvory, ...).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Poskladá z primeraného množstva útvarov obrázkov podľa predlohy, pokynov a na danú tému. • Nakreslí, rozlíši, vymodeluje a pomenuje rovnú a krivú čiaru. • Využíva čiarový pohyb na spájanie bodov do obrazcov, kreslenie obrysov či identifikáciu cesty v obrazci (v bludisku, na jednoduchej mape). 	<ul style="list-style-type: none"> • Vede deti k tvorbe najmä rovinných útvarov. Umožňuje pri tom používať čo najrôznejšie formy (kreslenie, strihanie, lepenie, skladanie, lámanie, modelovanie...). • Precvičovacie aktivity na určovanie objektu a jeho vlastností organizuje aj formou rôznych hier a súťaží v menších skupinkách, napr. pre trojice (jeden určí, aké teleso má vybrať, druhý to vykoná a tretí určuje, či to prvý a druhý urobil správne; v činnostiach sa striedajú). • Iniciuje činnosti, pri ktorých sa kreslia, obťahujú rovné, krivé aj uzavreté čiary rôznej hrúbky. • Na kreslenie čiar organizuje rôznorodé činnosti a hry, ako napríklad: <ul style="list-style-type: none"> - riešenie bludísk, - postupné spájanie obrázkov v určenom poradí nepretínajúcimi sa čiarami, - spájanie dvojíc určených (popísaných) dvojíc obrázkov nepretínajúcimi sa čiarami, - nájdenie druhého konca čiary
<ul style="list-style-type: none"> • Na základe pokynov daných pomocou symbolov ↓, ←, →, ↑ (alebo pomocou iných dohodnutých symbolov pre pohyb v štvorcovej sieti) sa dokáže pohybovať v štvorcovej sieti. • Odmeria vzdialenosť a určený rozmer predmetu (v skutočnosti, aj na obrázku) odhadom a pomocou určenej aj zvolenej neštandardnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečí, aby deti používali kartičky so symbolmi ↓, ←, →, ↑ (alebo kartičky s inými dohodnutými symbolmi pre pohyb v štvorcovej sieti) a aj pomocou spojených pokynov (napríklad: najprv 3-krát ← a potom 2-krát ↑). • Učiteľka predstavuje deťom meranie prostredníctvom jednoduchých hier, v ktorých porovnávajú či určujú dĺžku predmetov a porovnávajú či určujú

<p>jednotky (krok, dlaň, pomocný predmet). Výsledok merania vysloví počtom použitých jednotiek merania (v obore do 10).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odhadom aj meraním porovná dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka). Výsledok porovnania vysloví pomocou stupňovania prídavných mien (dlhší, kratší, širší, nižší, užší...). • Pri usporiadaní 3 predmetov určí predmet s najväčším zvoleným rozmerom. Túto skutočnosť vysloví pomocou slov s predponou naj (najdlhší, najkratší, najužší, najtenší...). • Usporiada podľa veľkosti určeného rozmeru 3 až 4 predmety. • V usporiadanom rade určí objekt na základe slov prvý, druhý, tretí, štvrtý, posledný, predposledný, pred, za, hneď pred a hneď za. • Opíše polohu predmetov v usporiadanom rade a umiestni v ňom predmet podľa týchto pokynov. 	<p>vzdialenosť (napríklad krokmi, dlaňami, pomocnými predmetmi a pod.). Iniciuje opakovanie týchto meraní a diskutuje s deťmi o nepresnosti merania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umožní deťom, aby merali pomocou neštandardných jednotiek dĺžky (napr. špagátu či prúžku papiera). Vytvára rôzne situácie na porovnávanie predmetov (pri porovnaní viacerých predmetov aj vyberanie naj...) pomocou veľkosti zvoleného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka...) a to odhadom aj meraním. Pri porovnávaní odhadom robia deti kontrolu odhadu meraním. • V bežných situáciách zo života (príchod pretekárov do cieľa, čakanie v rade na obed, na lístky) a v rozprávkových situáciách (O rukavičke, O pampúšikovi, Ťahal dedko repu...) učiteľka spolu s deťmi popisuje polohu osôb, postáv ... pomocou daných pojmov. Dramatizáciou vedie deti k orientácii v usporiadanom rade.
--	---

3 Logika

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vytvorí (nakreslí) podľa daného vzoru (do 6 objektov) alebo pravidla jednoduchú postupnosť objektov. • Pokračuje vo vytvorenej postupnosti predmetov alebo nakreslenej postupnosti obrázkov. Predmety môžu byť celkom odlišné, alebo sa líšia iba farbou či veľkosťou. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zabezpečí, aby deti absolvovali čo najrôznejšie činnosti a formy dopĺňania pravidelností a určovaní vzorov. • Organizuje činnosti, kde deti opakujú pravidelne sa meniace zvuky (hovorené, napríklad la, li, li, la, li, li, la, prípadne pravidelné zvuky vytukávajú, bubnujú, vydupávajú a pod.).

<ul style="list-style-type: none"> • Pokračuje vo vytvorenej postupnosti predmetov alebo nakreslenej postupnosti obrázkov. Predmety môžu byť celkom odlišné, alebo sa líšia iba farbou či veľkosťou. • Objaví a jednoducho opíše pravidlo postupnosti. • Rozhodne o pravdivosti (áno/nie, platí/neplatí) jednoduchých tvrdení. • Rozhodne o pravdivosti (áno/nie, platí/neplatí) jednoduchých tvrdení. • Rozhodne, či daný objekt má/nemá danú vlastnosť. • Zo skupiny objektov vyberie všetky objekty s danou vlastnosťou (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.). • Roztriedi objekty v skupine na základe určenej vlastnosti (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.). • Vytvorí dvojicu objektov na základe danej logickej súvislosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizuje hry, kde deti opakujú pravidelne sa meniace jednoduché činnosti (napríklad drep, drep, vzpažiť a pripažiť, napríklad drep, drep, vzpažiť a upažiť ...). • Prepája úlohy na pravidelnosť s estetickým vnímaním a bežným životom. Iniciuje hľadanie pravidelností okolo nás. Deti identifikujú vzor, ktorý sa opakuje napríklad na oblečení, v rôznej výzdobe, v prírode. Identifikujú postupnosť (napríklad po lete príde vždy jeseň), v určitej postupnosti vzorov môžu identifikovať dvojicu vzorov, ktoré vždy idú po sebe a pod. • Umožní deťom vytvárať pri stavbách pravidelnosť (napríklad vyplň rám týmito kockami tak, aby sa červená a modrá kocka nestretávali a pod.). • Postupne prenáša zodpovednosť za rozhodovanie (je to dobre, má to dobre a pod.), pri vhodných úlohách iniciuje kontrolu nájdených riešení. • Snaží sa aj pri bežných situáciách a činnostiach nechať deti triediť a vyberať objekty s danou vlastnosťou (rozdeľte autá na nákladné a osobné, jednu skupinu budú tvoriť dievčatá, čo majú na sebe niečo žlté a pod.).
---	---

4 Práca s informáciami

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Ovláda základy práce s digitálnymi technológiami, vie ovládať digitálne hry či používať digitálne animované programy určené pre danú vekovú skupinu a pod. • Na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možnosti konkrétnej materskej školy), ktorá simuluje pravouhlý pohyb v štvorcovej sieti (po štvorcíkoch aj po vrcholoch), vie pomocou tlačidiel prejsť určenú trasu a to aj s 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka využíva digitálne pomôcky pre predškolský vek, ktoré má materská škola k dispozícii na zoznamovanie sa a ovládanie základných činností, ktoré poskytujú špeciálne podrobnejšie ovládanie digitálnych pomôcok a hier, ktoré stimulujú: <ul style="list-style-type: none"> - pohyb po štvorcovej sieti,

<p>prekážkami, pri tom zbiera a ukladá určené predmety, dodržiava správne poradie činností. Naraz dokáže naplánovať až 4 kroky takejto cesty.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možnosti konkrétnej materskej školy), vie kresliť, farebne vyplňať uzavreté plochy, vyberať a umiestňovať obrázky. 	<ul style="list-style-type: none"> - vyfarbovanie čiar a uzavretých plôch, - hľadanie a prenášanie predmetov na určené miesto. • Podľa možností materskej školy vytvára maximálny priestor na zoznamovanie sa a ovládanie tých digitálnych pomôcok a hier, ktoré umožňujú plánovanie viacerých krokov.
---	---

Človek a príroda

1 Vnímanie prírody

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Rozpráva o prírodných reáliách známeho okolia. • Triedi prírodné reálie podľa rôznych identifikovaných znakov. • Odlišuje živé od neživých súčastí prírody. • Vymenuje ročné obdobia. • Uvedomuje si zmeny v prírode počas roka. • Identifikuje prvky počasia a realizuje krátkodobé pozorovania zmien v počasí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť prezentovať aktuálne predstavy o prírodných javoch, predmetoch a situáciách. • Porovnáva detské predstavy a zdôrazňuje rozdiely • Určuje kategórie triedenia rôznych prírodných objektov a zisťuje, do akej miery deti pri triedení premýšľajú. • Vytvára situácie, v ktorých je úlohou detí triediť prírodné objekty podľa znaku, ktorý si určia deti a zisťuje, ako exaktne pracujú so zvoleným kritériom. • Špeciálne sa venuje odlišovaniu živej a neživej prírody, diskutuje s deťmi o prejavoch života. • Učiteľka sa rozpráva s deťmi o pozorovateľných zmenách v prírode, ktoré nastávajú v dôsledku zmien ročných období. • Učiteľka diskutuje s deťmi o daždi, vetre a oblačnosti, spolu sa venujú jednoduchému krátkodobému pozorovaniu zmien počasia.

2 Rastliny

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje rôznorodosť rastlinnej ríše. • Uvedie potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín a húb. • Rozpozná vybrané poľnohospodárske rastliny. • Rozpozná rôzne druhy ovocia a zeleniny a uvedomí si význam ich konzumácie pre správnu životosprávu. • Uvedie niektoré životné prejavy rastlín. • Opíše podmienky zabezpečujúce klíčenie a rast rastliny 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára také situácie, v ktorých deti porovnávajú jednotlivé časti rôznych rastlín, napríklad stoniek, listov, kvetov, koreňov, či plodov. Uvažujú spolu nad významom rôznorodosti. • Učiteľka sústreďuje pozornosť detí na hľadanie spoločných a rozdielnych znakov rôznych rastlín, používa na to rastliny blízkeho okolia (školský dvor), resp. rastliny, ktoré deti poznajú (s dôrazom na úžitkové, liečivé rastliny). • Učiteľka dáva dôraz na spoznávanie vybraných liečivých a jedovatých rastlín. Venuje sa objasneniu úžitku z pestovania rastlín a upozorňuje na nebezpečenstvo, ktoré predstavujú jedovaté rastliny. • Učiteľka vedie deti k rozpoznávaniu (podľa reálnej rastliny alebo jej realistického zobrazenia) vybraných poľnohospodárskych rastlín typickú pre danú lokalitu. • Učiteľka diskutuje s deťmi o rôznych druhoch ovocia a zeleniny, objasňuje spôsob získavania lokálnych druhov ovocia a zeleniny tak, aby si deti uvedomili, že ovocie a zelenina sú rastlinného pôvodu a získavajú sa pestovaním v záhradách, sadoch a na poliach. • Venuje sa aktivitám zameraným na skúmanie klíčenia a rastu rastlín ako dvoch špecifických procesov. Vedie deti tak, aby si uvedomili, že klíčenie a rast rastliny sú prejavom jej života. • Klíčenie a rast rastlín vysvetľuje na príklade pestovania vybraných poľnohospodárskych plodín; venuje

	<p>sa objasňovaníu spôsobu rozmnožovania rastlín.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvára aktivity, v ktorých deti spoznávajú úžitok z húb (kvasnice, jedlé huby), ale uvedomia si aj ich nebezpečenstvo (plesne, jedovaté huby).
--	---

3 Živočichy

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje rôznorodosť živočíšnej ríše • Identifikuje niektoré životné prejavy živočíchov. • Na základe pozorovania identifikuje rozdiely medzi živočíchmi v spôsobe ich pohybu. • Vie, že rôzne druhy živočíchov vyžadujú pre svoj život rôzne druhy potravy. • Rozpoznáva mláďatá vybraných živočíšnych druhov a pomenúva ich. • Opíše spôsoby starostlivosti o niektoré živočichy. • Identifikuje rôznorodosť spôsobu života živočíchov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k pozorovaniu a porovnávaníu rôznych živočíchov podľa vonkajších znakov ich tiel, podľa rôznych spôsobov ich pohybu v prostredí, podľa rôzneho spôsobu získavania potravy a k porovnávaníu podmienok, v ktorých rôzne živočichy žijú. • Pri pozorovaní živočíchov sa zameriava na tie, ktoré sa nachádzajú v blízkom okolí (napr. na školskom dvore) alebo na tie, s ktorými majú deti skúsenosti (rôzne druhy hmyzu, živočichy chované pre úžitok), resp. sú v blízkom okolí pozorovateľné. • Učiteľka vedie deti k spoznávaniu spôsobu života vybraných druhov živočíchov (napr. mačka, dáždovka, motýľ).

4 Človek

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Opíše ľudské telo v základných anatomických kategóriách. • Opíše základné fyziologické funkcie ľudského tela – dýchanie, trávenie, pohyb, krvný obeh, zmyslové vnímanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých učí deti rozpoznávať a pomenovávať základné pozorovateľné anatomické kategórie. • Venuje sa objasňovaníu prejavov života človeka (dýchame, prijímame potravu, vylučujeme nepotrebné zvyšky, pohybujeme sa, rastieme a pod.). • Diskutuje s deťmi o procesoch, ktoré prebiehajú v ľudskom tele:

	<p>dýchanie, trávenie, krvný obeh, zmyslové vnímanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • V diskusii sa zameriava na identifikáciu aktuálnych predstáv detí o uvedených procesoch a predstavu rozvíja na základe skúmania vnímateľných prejavov uvedených fyziologických funkcií (napr. skúmajú, ako zistíme, že človek dýcha; pozorujú prejavy trávenia a vylučovania; pozorujú a zisťujú, ako sa prejavuje srdcová činnosť v pokoji a pohybe; skúmajú, ako a čím spoznáваме prostredie a pod.).
--	---

5 Neživá príroda

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Uvedie príklady, kde sa v prírode nachádza voda. • Pozná význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka. • Uvedie príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu. • Opíše Zem ako súčasť vesmíru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zisťuje predstavy detí o prítomnosti vody v prírode, vedie ich k pozorovaniu prítomnosti vody v kvapalnom, pevnom aj plynnom skupenstve (bez zavedenia pojmov). • Diskutuje s deťmi o význame vody pre človeka, rastliny a živočíchy, pričom súčasťou diskusie je aj problematika znečistenia vody rôznymi látkami, ktoré je aj nie je možné vo vode vidieť, či inak vnímať (čuchom, hmatom a pod.). Napríklad vedie deti k porovnávaniu vody pochádzajúcej z rôznych zdrojov. Špecifikuje pitnú vodu a objasňuje nebezpečenstvo pitia vody z neznámych zdrojov. • Učiteľka s deťmi diskutuje o prejavoch pohybu vzduchu, ktoré poznajú z bežného života (prievan, vietor, pohyb teplého vzduchu nad výhrevnými telesami a pod.). Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť vnímať prítomnosť vzduchu rôznymi zmyslami (napr. fúkanie vzduchu do vody slamkou; vytlačanie vzduchu do špongie pod vodou, nafukovanie balóna a pod.). Diskutuje s deťmi o význame vzduchu pre život človeka, rastlín a živočíchov.

	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka diskutuje s deťmi o ich predstavách o Zemi ako o vesmírnom telese (používa najmä glóbus). Diskutuje s deťmi o rôznych vesmírnych telesách, najmä o Zemi a iných planétach, Slnku a iných hviezdach a o Mesiaci a iných obežniciach planét. Diskutuje o spôsoboch, pomocou ktorých človek skúma vesmír.
--	---

6 Prírodné javy

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Opíše vybrané prírodné javy a podmienky zmeny ich fungovania na základe vlastného pozorovania a skúmania (svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb). 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zisťuje aktuálne predstavy detí o vybraných prírodných javoch a ďalej ich spolu s deťmi skúma: <ul style="list-style-type: none"> • Svetlo a tieň - Identifikujú spolu zdroje svetla a to, ako je možné svetlo vytvoriť. Skúmajú tvorbu tieňa, jeho predlžovanie a skracovanie, pozorovanie tieňa v exteriéri v súvislosti so zdanlivým pohybom Slnka po oblohe a pod. • Teplo a horenie - Identifikujú zdroje tepla, diskutujú o tom, ako je možné teplo tvoriť, o podmienkach horenia a následne aj o protipožiarnych opatreniach a pod. • Topenie a tuhnutie - Pozorujú zmenu vlastností látok vplyvom tepla, skúmajú bežne dostupné látky, s ktorými sa bezpečne manipuluje – ľad, čokoláda, maslo a pod. • Vyparovanie - Pozorujú zmenu vody na vodnú paru. Učiteľka vedie deti k diskusii o bežne pozorovaných javoch súvisiacich s vyparovaním tak, aby si uvedomovali, čo sa deje s vodou napríklad pri sušení bielizne, vlasov, mláky. • Rozpúšťanie látok vo vode – Učiteľka vedie deti ku skúmaniu toho, aké látky sa vo vode rozpúšťajú, kedy sa rozpúšťajú rýchlejšie. Zameriava sa na látky, s

	<p>ktorými majú deti skúsenosť – cukor, soľ, príprava kávy, čaju. Diskutuje s deťmi o tom, čo sa s látkami stane pri rozpúšťaní, pokúšajú sa získať látky z vody späť.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvuk - Učiteľka vytvára príležitosť na sledovanie rôznych spôsobov vzniku zvukov a o spôsoboch ich zosilňovania a zoslabovania. Deti sa napríklad pokúšajú usmerňovať zvuk papierovými lievikmi alebo skúmajú prenos zvuku po „špagátovom telefóne“. • Sily a pohyb – Vytvára situácie, ktoré umožňujú zistiť, ako je možné dostať predmety do pohybu. Deti skúmajú a porovnávajú veľkosť dvoch síl pôsobiacich opačným smerom v ťahu aj tlaku; skúšajú zmeniť smer pôsobenia určitej sily (napríklad proti pádu predmetov, pohybu predmetov v prievane a pod.). • Magnetizmus – Učiteľka vedie deti ku skúmaniu toho, ktoré predmety sú priťahované magnetom a ku skúmaniu vzájomného správania sa magnetov voči sebe. • Voľný pád predmetov – Učiteľka navodzuje situácie umožňujúce sledovať spôsob pádu predmetov k zemi (rýchlosť pádu rôznych predmetov) a následne sledovať možnosti zrýchlenia a spomalenia pádu predmetov.
--	---

Človek a spoločnosť

1 Orientácia v čase

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Opíše režim dňa. • Plynule rozpráva o svojich záľubách aj povinnostiach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k uvedomovaniu si postupnosti činností, ktoré tvoria v materskej škole a doma režim dňa. Spolu sa o jednotlivých činnostiach rozprávajú a pokúšajú sa zdôvodňovať význam jednotlivých činností.

<ul style="list-style-type: none"> • Správne používa pojmy včera, dnes a zajtra. • Vie, koľko má rokov, pozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia. • Orientuje sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa rozpráva s deťmi o čase strávenom doma a čase strávenom v materskej škole. Spolu sa rozprávajú o význame záľub a deti si svoje záľuby vzájomne porovnávajú. Rozprávajú sa o povinnostiach v rámci režimu dňa (napríklad čistiť si zuby, ísť včas spať). • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť rozvíjať si adekvátne používanie pojmov vyjadrujúcich časové súvislosti, najmä: včera, dnes, zajtra, dávno, teraz, potom (napríklad pri opise zážitkov, záľub, plánov na prázdniny, rodokmeňa a pod.). • Vedie deti k tomu, aby sa orientovali v časových súvislostiach dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami (napríklad režim dňa, oslavy a sviatky, dni pracovného voľna a pod.) a prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov (napríklad ročných období, jednotlivých fáz dňa a pod.). • Učiteľka sa s deťmi rozpráva o meraní času hodinami a kalendárom. Oboznamuje ich so základnou funkciou hodín a kalendáru (čo merajú, ako sa používajú).
--	---

2 Orientácia v okolí

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k opisu interiéru a exteriéru známych budov pričom sa zameriava na orientáciu v opisovaných budovách. Vedie deti k opisu známych trás, ktorými deti bežne prechádzajú (napríklad cesta z materskej školy na ihrisko, cesta z domu do materskej školy, cesta z domu do obchodu a pod.). Dbá na to, aby deti pri opise trasy uvádzali významné orientačné body a správne používali predložky

<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje známe trasy na základe orientačných bodov. • Uvedie adresu svojho bydliska. • Pozná verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí a účel, na ktorý slúžia (napr. obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a iné podľa lokálnych podmienok). 	<p>orientácie v prostredí (pred, za, okolo, rovno, vpravo, vľavo, hore, dolu a pod.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka spolu s deťmi vytvára plán cesty, ktorý spolu zakresľujú. Učiteľka vedie vzdelávanie tak, aby si deti uvedomili význam tvorby plánu cesty. • Vedie deti k spoznávaniu obce/mesta, v ktorom sa materská škola nachádza a to prostredníctvom lokálnych inštitúcií a služieb, ktoré sú v obci/meste poskytované. Spolu s deťmi sa rozpráva o spôsobe fungovania a význame vybraných verejných inštitúcií a služieb: obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a pod.
--	---

3 Doprávná výchova

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Pozná nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou. • Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov. • Pozná a dodržiava základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov. • Pozná a dodržiava základné pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca. 	<p><i>Dieťa ako chodec.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa s deťmi rozpráva o bezpečnom spôsobe pohybu po chodníku – chodenie vpravo. Vedie deti k tomu, aby boli obozretné nielen na ceste, ale aj v blízkosti cesty. Učiteľka umožní deťom prechádzanie cez vyznačený priechod so svetelným zariadením i bez neho. • Učiteľka vedie deti k chápaniu rozdielu medzi chodníkom a cestou, k pozeraniu a počúvaniu diania na ceste. <p><i>Dieťa ako cyklista.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára modelové situácie, v ktorých si deti ako cyklisti, kolobežkári, korčuliari precvičujú najmä vzájomnú ohľaduplnosť pri pohybe po chodníku a po ceste ako aj na mieste vyhradenom pre bicyklovanie. Vedie ich k používaniu reflexných a ochranných prvkov pri týchto športových aktivitách. Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec. • Učiteľka sa venuje pravidlám správania sa dieťaťa v hromadnej

<ul style="list-style-type: none"> • Pozná rôzne druhy dopravných prostriedkov. • Pozná význam vybraných dopravných značiek. 	<p>doprave a bezpečnému správaniu dieťaťa ako spolujazdca, napr. venuje pozornosť aj nutnému používaniu ochranných prvkov v role spolujazdca.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa s deťmi rozpráva o rôznych spôsoboch dopravy, aj podľa miesta ich pohybu, ďalej podľa ich možností na presun na kratšie a dlhšie vzdialenosti. Rozprávajú sa spolu s deťmi aj o spôsobe ich používania. • Učiteľka si s deťmi počas vychádzka všima dopravné značky, ktoré súvisia s pohybom v role chodcu, cyklistu, korčuliara či kolobežkára. Pozornosť venuje tomu, aby deti poznali význam daných dopravných značiek a dokázali podľa nich konať.
--	---

4 Geografia okolia

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Pri opise krajiny používa pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník. • Pozná najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu. • Pozná najznámejšie prírodné útvary našej vlasti, napr. Vysoké Tatry alebo Dunaj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka spoznáva s deťmi okolitú krajinu a venuje sa rozvoju používania pojmov, pomocou ktorých geograficky pomenujeme prírodné prostredie: vrchy, lesy, polia, lúky, potoky, rieky, jazerá, rybníky, najmä konkrétne vzhľadom na vlastný región a pod. • Učiteľka vedie riadený rozhovor na tému prírodné krásy našej vlasti. • Rozpráva sa s deťmi o skúsenostiach, ktoré s krajinou majú a o tom, ako človek krajinu mení (napríklad výstavbou miest, priehrad a pod.).

5 História okolia

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vymenuje niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. hrad, zámok. • Uvedie príklad tradičnej regionálnej kultúry podľa miestnych podmienok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vyberie niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. blízky hrad, zámok a venuje sa príbehom, ktoré sa k nim viažu. Prostredníctvom historických pamiatok sprostredkováva deťom minulosť lokality a popri poznávaní historickej hodnoty lokality rozvíja ponímanie o čase.

	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka rozpráva a vedie riadený rozhovor o minulosti blízkeho okolia aj prostredníctvom zvykov, tradícií a folklóru, ktoré sa viažu na danú lokalitu. Obsah sprístupňuje napríklad prostredníctvom sviatkov, na ktoré sa lokálne zvyky, tradície a folklór viažu.
--	---

6 Národné povedomie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznáva štátne symboly Slovenskej republiky – zástava, hymna. • Pozná významné dominanty hlavného mesta Bratislavy, napr. Bratislavský hrad, rieku Dunaj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých prirodzene predstavuje symboly Slovenskej republiky a podporuje národné povedomie detí tak, aby vnímali slovenskú spolupatričnosť. Využíva rôzne bežne sa vyskytujúce situácie, ako sú napríklad významné medzinárodné súťaže a slovenskú reprezentáciu v nich, národné sviatky či úspechy Slovenska v kultúre, vede a iných oblastiach ľudského pôsobenia (podľa aktuálnych možností). Opíše aj hlavné mesto Bratislavu a jej dominanty. • Učiteľka predstavuje príklad úctivého správania sa k štátnym symbolom.

7 Ľudia v blízkom a širšom okolí

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vymenuje členov blízkej rodiny, identifikuje príbuzenské vzťahy v blízkej rodine. • Predstaví sa deťom i dospelým, oslovuje menom rovesníkov v triede, pozná mená učiteľiek v triede. <p>Nadviaže adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka taktne umožní dieťaťu prezentovanie individuálnej skúsenosti o vlastnej rodine, rodinných väzbách (napr. rodičia, súrodenci, starí rodičia, prarodičia) aj na základe využitia fotografií z rodinného prostredia. • Učiteľka vedie deti k oslovovaniu rovesníkov menom, aby používali zodpovedajúce oslovenie učiteľiek, riaditeľky materskej školy ako aj nepedagogických zamestnancov. • Učiteľka vedie deti k tomu (napr. aj prostredníctvom rolových hier), aby pri nadväzovaní kontaktu s inými

	<p>osobami využili adekvátne verbálne prejavy – oslovenie, predstavenie sa menom a priezviskom a neverbálne prejavy – očný kontakt, mimiku (aj úsmev), gestikuláciu a pod.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka umožní deťom nadobudnutie skúsenosti, že medzi nami žijú ľudia so zdravotným znevýhodnením a ľudia s kultúrnou rozmanitosťou.
--	---

7 Základy etikety

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Volí vhodný pozdrav vzhľadom na aktuálnu situáciu a odzdraví primerane situácii. • Používa prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu. • Rešpektuje dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania. • Správa sa ohľaduplne k deťom i dospelým. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k používaniu pozdravov primerane situácii a vzhľadom na osobu, s ktorou sa zdraví: <ul style="list-style-type: none"> - vlastným modelom etického správania, - pozorovaním zdravenia sa dospelých a zdravenia sa druhých detí, modelmi etického správania z rôznych médií <ul style="list-style-type: none"> - detská literatúra, film, televízia... • Dovedie deti k používaniu a zautomatizovaniu zdvorilostných fráz typu, napr. prosím, ďakujem, nech sa páči, dovoľíš, prepáč, ale aj všetko najlepšie a iné prostredníctvom: <ul style="list-style-type: none"> - vlastného modelu etického správania, - rolových hier, - pozitívneho hodnotenia etického správania konkrétnych detí - predkladaním pozitívnych modelov správania v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia... • Učiteľka stimuluje deti k rozoznávaniu a hodnoteniu vhodnosti alebo nevhodnosti správania v zmysle dodržiavania elementárnych základov etikety: <ul style="list-style-type: none"> - vlastným modelom etického správania, - pozitívnym hodnotením spoločensky prijateľného (vhodného) správania konkrétnych detí,

	<ul style="list-style-type: none"> - taktným hodnotením nevhodného správania detí, napr. pri riešení rôznych situácií, ktoré nastávajú medzi deťmi v ich vzťahoch a sociálnej komunikácii, alebo aj pri riešení konfliktných situácií, - hodnotením konkrétnych príkladov správania sa postáv z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia...
--	---

9 Ľudské vlastnosti a emócie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti. • Spolupracuje v skupinovej činnosti na základe osobných predpokladov. • Sústreď sa na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností. • Dokončuje individuálnu alebo skupinovú činnosť. • Vyjadruje pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne. • Reaguje spoločensky prijateľným spôsobom na aktuálne prejavy emócií – pozitívne i negatívne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára deťom príležitosti na identifikovanie pozitívnych a negatívnych vlastností. • Učiteľka vycíti, kedy je vhodný okamih na sebareflexiu dieťaťa, na základe ktorej dieťa uvedie príklady pozitívnych prejavov správania u seba a prizná si aj negatívne prejavy vo vlastnom správaní. • Deti dostávajú príležitosti na hodnotenie aj záporných vlastností prostredníctvom nevhodného správania negatívnych rozprávkových hrdinov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia... • Učiteľka taktne nabáda deti k spolupráci v hrách a v činnostiach s rešpektovaním ich osobnostných charakteristík (napr. zohľadňuje, či je dieťa spoločenské, alebo má sklony k samotárstvu, aké má vlohy a pod.). • Motivuje deti na sústredenie sa na hru a inú činnosť prostredníctvom cieleného vzbudenia záujmu rôznymi motivačnými prostriedkami, zohľadňuje, aké má dieťa vôľové vlastnosti. • Učiteľka umožní, aby deti mohli vyjadrovať svoje pocity spoločensky prijateľným spôsobom – pozitívne i negatívne. • Učiteľka taktne nabáda dieťa na opisovanie emócií pozitívnych (radosť, veselosť, spokojnosť, hrdosť

<ul style="list-style-type: none"> • Opíše aktuálne emócie. 	<p>na úspech, súcit) a negatívnych (smútok, strach, obavy, hnev) na základe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorovania druhých detí či rozprávkových hrdinov z rôznych médií - detská literatúra, film, televízia..., - vlastných aktuálnych zážitkov <ul style="list-style-type: none"> • Umožní deťom zorientovať sa v pozitívnych a negatívnych emóciách druhých osôb (detí i dospelých) podľa výrazu ich tváre a podľa gestikulácie. • Učiteľka vedie deti k prejavom súcitu voči smútku iného dieťaťa alebo dospelého. • Učiteľka vedie deti k prejavom radosti z narodenia súrodenca. • Učiteľka navodzuje hry a činnosti, v ktorých deti prostredníctvom symbolov vyjadrujú, ako sa práve cítia.
--	---

10 Prosociálne správanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • V dialógu vie vypočuť iných (deti i dospelých). • Rozlišuje vhodné a nevhodné správanie. • Požiada o pomoc, keď si to situácia vyžaduje a poďakuje za pomoc od druhých. • Poskytne iným pomoc. • Obdarí druhých. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka aktívne počúva dieťa, vedie s ním empatický rozhovor a s úctou reaguje na vypočuté oznamy dieťaťa. • Vytvára situácie na vzájomné aktívne počúvanie, napr. rozprávanie zážitkov, pričom vedie deti k vzájomnému počúvaniu. • Vedie deti k chápaniu vhodného a nevhodného správania prostredníctvom rozprávok a príbehov v rôznych médiách – detská literatúra, film, televízia... • Prezentuje deťom rozprávky a príbehy, kde si hrdinovia príbehov navzájom pomáhajú. • Taktne nabáda dieťa v situáciách, keď si nevie samo s niečím poradiť, aby kultivovane požiadalo o pomoc inú osobu (dieťa alebo dospelého). • Docieli, aby si deti navzájom pomáhali v rôznych situáciách a

<ul style="list-style-type: none"> • Podelí sa o veci. • Ocení dobré skutky. • Presadzuje sa v hre alebo v činnosti spoločensky prijateľným spôsobom. • Nenásilne rieši konflikt. • Odmieta nevhodné správanie. • Odmieta kontakt s neznámymi osobami. • Uvedomuje si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania. • Pozná na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti. 	<p>dokázali túto pomoc oceniť pozitívnym hodnotením.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka navodí situácie, v ktorých sa deti obdarúvajú navzájom, alebo obdarúvajú inú osobu. • Taktne usmerňuje deti k vzájomnému podeleniu sa s hračkami alebo vecami a tento počin pozitívne hodnotí. • Učiteľka deťom vyjadruje ocenenie za dobré skutky. Nabáda deti, aby vyjadrili za konkrétny dobrý skutok ocenenie inému dieťaťu/deťom alebo dospelaj osobe. • V rôznych okamihoch počas dňa dovedie deti taktne k presadzovaniu sa s ohľadom na seba a na druhých, napr. pri konkrétnych hrách a činnostiach pomáha deťom riešiť krajné polohy sebakpresadzovania sa, napr. dieťa so sklonom k podriadenosti pri činnosti povzbudzuje a dieťaťu so sklonom k nadradenosti hovorí, že aj iné deti v skupine to dokážu a pod. • Taktným usmerňovaním docieli u väčšiny detí nenásilné riešenie konfliktu. Pomôže deťom nájsť konkrétne riešenie konfliktu, prijať sociálny kompromis, zmieriť sa a upokojiť sa po konflikte. • Prezентuje deťom reálne a fiktívne situácie, v ktorých sa odmieta nevhodné správanie prostredníctvom: <ul style="list-style-type: none"> - rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - rolových hier. • Opisuje a hodnotí spolu s deťmi, čo je bezpečné a čo nebezpečné správanie.
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka pomôže deťom taktne upozorniť na dôsledky svojho pozitívneho aj negatívneho správania (jednak pre seba a jednak pre druhých). • Učiteľka v pedagogickom prístupe rešpektuje práva dieťaťa v zmysle dokumentu Dohovor o právach dieťaťa. Oboznámi deti prijateľnou formou s ich právami a splniteľnými povinnosťami prostredníctvom: <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchých a výstižných pravidiel spoločensky prijateľného správania sa detí navzájom, dospelých voči deťom, ako aj detí voči dospelým, - rozprávok a príbehov z rôznych médií – detská literatúra, film, televízia..., - rolových hier.
--	---

Človek a svet práce

1. Materiály a ich vlastnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vymenúva rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.). • Vhodne využíva či spracúva materiály pri modelovaní objektov alebo výrobe jednoduchých nástrojov. • Opisuje predmety a ich rôzne vlastnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zameriava pozornosť detí na skúmanie vlastností rôznych predmetov a následne sa spolu s deťmi pokúšajú triediť ich podľa materiálov, z ktorých sú vyrobené. • Skúmajú spolu rôzne druhy materiálov a zamýšľajú sa nad možnosťou ich použitia, pričom sa prednostne sústreďujú na prírodné materiály: kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod. • Pri zvažovaní možnosti ich využitia pri tvorbe špecifických výrobkov spolu zdôvodňujú využitie vymenovaním vlastností, ktorými sa materiál líši od iných materiálov. • Neskôr učiteľka vedie deti k podobnému skúmaniu človekom upravených materiálov: papier, plasty, sklo, kovy, textil a pod. Na

	základe rozpoznavania rôznych materiálov sa učiteľka snaží viesť deti k rozvoju recyklačných spôsobilostí – k triedeniu odpadu.
--	---

2. Konštruovanie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Chápe technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu. • Podľa návrhu (schémy, náčrtu, predlohy) zhotoví daný predmet. • Pracuje podľa jednoduchého kresleného postupu. • Vytvorí jednoduchý výrobok a pomenuje jeho účel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka poskytuje deťom predlohy predmetov a pomáha im identifikovať predmety podľa predlohy zo súboru predložených predmetov, pričom vedie deti k všimaniu si detailov predmetov, prípadne k dopĺňaniu predlohy o prvky, ktoré dieťa identifikuje na predmete a na predlohe chýbajú (napríklad dieťa doplní obrázok zo šálky, ktorú identifikovalo ako predmet zobrazený na náčrte, predlohe; na predlohe doplní chýbajúce tlačidlo z imitácie mobilného telefónu – hračky a pod.). • Učiteľka zadáva deťom jednoduché kreslené technologické postupy a pomáha im orientovať sa v nich a postupovať v činnostiach podľa zadanej schémy, náčrtu, predlohy (napríklad sadenie semien, presádzanie kvetov, skladanie papiera, skladanie konkrétnej stavby z kociek alebo inej dostupnej stavebnice a pod.). • Učiteľka zadáva deťom jednoduché konštrukčné úlohy, pričom pri ich riešení zapája deti do riešenia jednoduchých technických problémov a to tým, že sa pýta otázky typu „ako?“ (napríklad: Ako postaviť stenu z kociek, aby bola stabilná? Ako vytvoriť loďku, ktorá bude plávať na vode? Ako zložiť papierové lietadlo, aby letelo čo najdlhšie? Ako vytvoriť padák, ktorý spomalí pád predmetu najlepšie? Ako spojiť papiere do „knižky“?). Po dokončení výrobku učiteľka vedie deti k opisu tvorby a účelu vytvoreného výrobku.

<ul style="list-style-type: none"> • Jednoducho opíše postup zhotovenia vybraných výrobkov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorivosť pri konštrukčných úlohách podporuje tým, že deti povzbudzuje k diskusii o tom, ako a čím nahradiť chýbajúcu súčiastku z dostupných predmetov a materiálov ich jednoduchou úpravou. • Učiteľka dbá na to, aby sa u detí rozvíjal cit pre efektívne, ekonomické a bezpečné postupy práce, čo znamená napríklad minimalizáciu odpadu (ekonomické vystrihovanie a vykrajovanie z rôznych materiálov, ako je papier, plastelína, cesto, hlina a pod.) ale tiež dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri používaní rôznych nástrojov a materiálov.
--	--

3 Užívateľské zručnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Používa náradie a nástroje pri príprave, úprave predmetu alebo materiálu. • Manipuluje s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi. • Používa predmety dennej potreby v domácnosti a aj elementárne pracovné nástroje v dielni či záhrade. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť spontánne vyberať náradie na prípravu a/alebo úpravu predmetov, prostredia, materiálov. Počas používania náradia a nástrojov vedie deti k ich efektívnemu a bezpečnému spôsobu používania, pomáha zlepšovať spôsobilosť používať nástroje a náradie správne. • Učiteľka vedie deti k realizácii činností, pri ktorých dieťa využíva jemnú motoriku, napríklad navliekanie korálok, prevliekanie šnúrok, triedenie drobných predmetov, skladanie papiera a podobne. • Učiteľka sa zameriava na rozvoj jednoduchých užívateľských zručností: hrabanie hrabľami; prenášanie sypkého materiálu lopatou; skrútkovanie; odťahovanie a priťahovanie matic kľúčom; strihanie nožnicami; krájanie tupým nožom; otváranie a zatváranie visacieho zámku; viazanie uzla a mašličky; navliekanie ihly a zošívanie tupou ihlou; pranie

	<p>mydlom; nalievanie tekutín z fľaše a do fľaše (a iné podľa aktuálnych možností školy).</p> <ul style="list-style-type: none"> • V rámci rozvoja užívateľských zručností vedie deti k používaniu základných úkonov potrebných pri používaní rôznych elektronických zariadení: zapnutie a vypnutie počítača; práca s PC myšou, klávesnicou, prípadne touchpadom (alternatívne práca s inými digitálnymi technológiami podľa možností – napr. interaktívna tabuľa, tablet, čítačka kníh). • Učiteľka spolu s deťmi skúma fungovanie a spôsob využitia vybraných jednoduchých mechanizmov a to na bežne dostupných nástrojoch a zariadeniach: páka (rovnoramenné váhy – vyvažovanie a váženie, hojdačka, nadvihovanie ťažkých predmetov pákou); naklonená rovina (pohyb predmetov po rôzne naklonenej rovine s nákladom, bez nákladu); koleso (pohyb ťažkých predmetov s pomocou kolesa a bez) ; ozubené kolesá (kuchynský ručný šľahač, bicykel). Pomáha deťom používať uvedené jednoduché mechanizmy pri konštrukčných úlohách.
--	--

4 Technológie výroby

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných výrobkov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sprostredkuje deťom vedomosti o výrobe niektorých vybraných výrobkov (napr. výroba múky z obilia a chleba z múky; výroba masla zo smotany; výroba džúsu z ovocia; výroba recyklovaného papiera z novín; príprava čaju zo sušených bylín; sušenie liečivých bylín, húb a ovocia a pod.), pričom realizovateľné postupy s nimi uskutočňuje a o postupoch spolu diskutujú.

Remeslá a profesie

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
---------------------------	---------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Pozná niektoré tradičné remeslá. • Pozná základnú pracovnú náplň vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt). 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka sa venuje diskusii o rôznych tradičných remeslách, pričom sa sústreďuje na aktuálnu skúsenosť detí. Zameriava sa na opis postupu prípravy vybraných produktov tradičných remesiel, napríklad tehliarstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo, košíkárstvo (podľa aktuálnych možností školy). Vybrané jednoduché postupy s deťmi realizuje. Aktivity realizuje tak, aby sa deti zamýšľali nad spôsobom, ako mohli byť jednotlivé produkty tradičných remesiel vytvorené (napr. kde a ako získať materiál na prípravu prúteného košíka, čím materiál prípadne nahradí a pod.). • Učiteľka sa venuje diskusii o rôznych súčasných povolaniach. Moderuje diskusiu o aktuálnych predstavách detí o obsahu pracovnej náplne vybraných povolanií, pričom sústreďuje pozornosť detí na ich aktuálne skúsenosti s danými povolaniami. Sústreďuje sa na obsah pracovnej náplne a význam vybraných profesií: lekár, šofér, učiteľ, policajt (a iné podľa aktuálnych možností sprostredkovania obsahu a významu povolania).
--	--

Umenie a kultúra – hudobná výchova a výtvarná výchova

1 Hudobná výchova

1.1 Rytmické činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vokálne rytmizuje riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte. • Realizuje rytmický sprievod k riekankám a piesňam. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka s deťmi vokálne rytmizuje riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte. Vyberá a rytmizuje slová, slovné spojenia. Realizuje s deťmi vokálne, inštrumentálne a hudobno-pohybové rytmické dialogické hry v podobe rytmického dialógu a hry na ozvenu či štafetu.

	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka spoločne s deťmi vytvára rytmické sprievody k riekankám a piesňam v podobe rytmu, metra či rytmického ostináta, deti vytvárajú rytmickú predohru, medzihru a dohru hrou na tele, alebo využívajú rytmické nástroje Orffovho inštrumentára.
--	---

1.2 Vokálne činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Spieva piesne a riekanky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka spieva s deťmi ľudové, detské umelé piesne, riekanky, resp. vhodnú súčasnú hudobnú produkciu pre deti v rozsahu d1- h1 až c1- c2. • Učiteľka vytvára u detí návyk správneho speváckeho dýchania realizáciou dychových rozcvičiek a hier s dychom. • Učiteľka prostredníctvom hlasových rozcvičiek, hier s hlasom a vokálnych dialogických hier rozširuje detský hlasový rozsah, rozvíja základné spevácke schopnosti a zručnosti. • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých deti imitujú hlasom zvuky okolitého sveta a spievajú osvojené piesne na zvukomalebné alebo neutrálne slabiky.

1.3 Inštrumentálne činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Využíva hudobné nástroje Orffovho inštrumentára na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby. • Zvláda jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam a riekankám. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka využíva základné nástroje Orffovho inštrumentára, deti ich identifikujú vizuálne i sluchom, pomenúvajú, zvládajú techniku hrania na ne. <ul style="list-style-type: none"> • Vytvára situácie, v ktorých deti využívajú Orffove aj samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby. Prostredníctvom nich vyjadrujú aj zvukovú podobu javov a nálad. • Učiteľka spoločne s deťmi vytvára a realizuje jednoduché sprievody k

	piesňam a riekankám v podobe ich rytmu, metra, resp. rytmického ostináta.
--	---

1.4 Percepčné činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Aktívne počúva hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky. • Vyjadruje zážitky z počúvanej hudby verbálne, pohybom alebo inými umeleckými výrazovými prostriedkami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka počúva s deťmi detské hudobné skladby a piesne. Učiteľka sama spieva a hrá deťom piesne a inštrumentálne miniatúry. • Učiteľka učí deti sluchom rozlišovať zvuky a tóny, zdroj hudobného a nehudobného zvuku. Identifikujú hlas dieťaťa, mužský, ženský, sólo spev, spev skupiny, znenie najznámejších klasických hudobných nástrojov, odkiaľ prichádza zvuk či tón. • Učiteľka pri počúvaní hudby spoločne s deťmi identifikuje niektoré vyjadrovacie prostriedky hudby (rytmus, tempo, dynamiku). Spoločne pomenujú kontrasty v hudbe. Učiteľka vytvára situácie pre opätovné počúvanie a spoznávanie už počúvaných hudobných diel. • Učiteľka nabáda deti k tomu, aby pocity z počúvanej hudby vyjadrili slovom, stvárnil pohybovom či výtvarne.

1.5 Hudobno-pohybové činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vyjadrí charakter piesní a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom. • Využíva tanečné prvky v jednoduchých choreografiách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vedie deti k správne tanečnému držaniu tela, kultivovanému pohybu pri pohybovom vyjadrení obsahu riekaniek, piesní a hudby • Učiteľka imitačne osvojuje s deťmi tanečné prvky: tanečnú chôdzu, tanečný beh, prísunový krok (dopredu, dozadu a do strán), poskočný krok, cval, točenie vo dvojici, točenie na mieste, pohupy v kolenách, úklony pri jednoduchých tanečných choreografiách.

<ul style="list-style-type: none"> • Imituje pohyb v hudobno-pohybových hrách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vhodne kombinuje hru na tele (tlieskanie, plieskanie, dupanie) a tanečné prvky. • Učiteľka vyberá vhodné hudobnopohybové hry, v ktorých deti imitujú pohyb, resp. tvoria vlastné pohybové vyjadrenie. Vedie ich k dodržiavaniu pravidiel v hudobno-pohybových hrách.
---	---

1.6 Hudobno-dramatické činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Vyjadruje piesne, riekanky a hudobné skladby prostriedkami hudobnej dramatiky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka s deťmi stvárňuje detské piesne a skladbičky primeranými dramatickými výrazovými prostriedkami. • Učiteľka vytvára situácie, v ktorých deti využijú prvky hudobno-dramatickej improvizácie a hudobno-dramatickú interpretáciu (zmenené dramatické podanie). • Učiteľka spoločne s deťmi vyberá vhodnú hudbu na vykreslenie prostredia, nálady a postáv v hudobno-dramatických celkoch a hudobných rozprávkach.

2 Výtvarná výchova

2.1 Výtvarné činnosti s tvarom na ploche

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Skladá tvary a skladaním vytvorí novotvar (nové zobrazenie) a pomenuje ho. • Vystrihuje časti obrázkov. • Spája časti obrázkov lepením. • Dotvára tvary kresbou (maľbou) a pomenuje výsledok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka podnecuje hravé skladanie nefiguratívnych tvarov do zloženého tvaru, vznik novotvaru (napr. plošných geometrických tvarov z farebného papiera) alebo skladanie kartónových tlačných písmen (do tvarov postavičiek). Nový zložený tvar možno na výkres obkresliť, ofrotážovať, prilepiť a pod., a je možné ho doplniť kresbou alebo maľbou. • Učiteľka umožňuje deťom skladanie častí figuratívnych tvarov, vznik novotvaru (napr. časti obrázkov/fotografií zvierat či postáv

<ul style="list-style-type: none"> • Dopĺňa (spresňuje) neurčitý tvar. 	<p>vystrihnutých z časopisov, ktoré dieťa spája na ploche výkresu do nových tvarov, možnosť dopĺňať tvary kresbou).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka vytvára podmienky na uplatnenie predstavivosti pri pohľade na tvar bez významu – dokresľovanie alebo domaľovanie škrvny, odtlačku farby – dekalku (škrvna, ktorá vznikne roztláčením farebnej pasty, preložením a stlačením papiera, na ktorom je vytlačená) čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.
---	--

2.2 Výtvarné činnosti s tvarom v priestore

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Modeluje tvary z mäkkej modelovacej hmoty. • Skladá, spája z rôznych materiálov priestorovú zostavu, pomenuje ju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka dáva deťom príležitosť na modelovanie jednoduchého figurálneho a geometrického tvaru (mäkká modelovacia hmota). • Učiteľka vedie deti, aby objekt alebo architektúru vytvárali z hotových prvkov (škatuľky, geometrické tvary, prírodniny, s využitím kartónu a iných materiálov), materiál spájali lepením, upevňovaním lepiacou páskou, plastelínou...s dôrazom na predstavivosť dieťaťa. • Podľa inštrukcií učiteľky dieťa vytvára jednoduché papierové skladačky (napr. loďky, čiapka, lietadlo, nebo-peklo...).

2.3 Výtvarné činnosti s farbou

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Pomenuje základné a zmiešané farby. • Ovláda základy miešania farieb. • Ovláda niekoľko techník maľovania. • Farbami vyjadruje pocity. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zameriava pozornosť detí na názvy základných farieb a farieb zmiešaných (z dvoch základných farieb), svetlých a tmavých farieb. Ponúka aktivity zamerané na usporiadanie farieb (v krabičke, na palete).

<ul style="list-style-type: none"> • Hravo experimentuje s farbami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka poskytuje možnosť výberu jednoduchej maliarskej techniky, napr. tempera – farby riediteľné vodou (s možnosťou miešania farebnej masy), alebo vodové farby, farebné tuše, pastel, pastelky, fixky (farby s možnosťou výberu pripraveného farebného tónu); vedie s deťmi rozhovor o farbách a pocitoch ktoré vyjadrujú; dôraz na výraz farieb (napr. tmavé, svetlé) a na ich miešanie (v paste alebo prekryvaním). Vedie deti k osvojovaniu návykov držania maliarskeho nástroja a miešania farieb.
--	--

2.4 Spontánnny výtvarný prejav

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Výtvarne vyjadruje svoje predstavy o svete. • Kreslí postavu. • Používa rôzne maliarske nástroje. • Opíše obsah kresby. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka volí aktivity zamerané na spontánnu kresbu, modelovanie alebo priestorové vytváranie – voľba vlastnej témy, techniky; s dôrazom na sebavyjadrenie a uplatnenie svojich citov, vnemov, predstáv a fantázie. • Dieťa má k dispozícii širšiu škálu technických prostriedkov, z ktorých si môže vybrať, alebo ich kombinovať. • Učiteľka zameriava aktivity detí na kresbu postavy človeka alebo zvieratá, bez nárokov na vystihnutie proporcií, s vystihnutím hlavných znakov (napr. uši, krk, prsty na ruke, chodidlá), s dôrazom na vyjadrenie charakteristických prvkov a spontánnny výraz. • Učiteľka podnecuje používanie čiary, bodu (kreslenie vybraným nástrojom a materiálom; dieťa si má predtým možnosť vyskúšať rôzne kresliace nástroje, napr. ceruzku rôznej tvrdosti, fixku, uhlík, rudku, štetec/drievko a tuš...) a porovnať rôzne kvality ich kresbej stopy.

	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka u detí utvára a upevňuje návyky držania kresliaceho nástroja a gesta.
--	--

2.5 Synestézia (medzizmyslové vnímanie)

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka umožňuje deťom aktivity zamerané na snímanie rozmanitých povrchov technikou frotáže (budovanie vzorkovníčka, alebo tvarovej kompozície z frotážovaných povrchov). Vedie deti k pomenúvaniu rôznych hmatových pocitov z frotážovaných povrchov (drsny, hladký, vrúbkovaný, pichľavý, mäkký...). • Učiteľka podnecuje farebné vyjadrenie výrazných chutí farbami (napr. kyslosť – citrón – žltá...). • Volí aktivity, kde sa deti inšpirujú náladou hudobnej skladby; s dôrazom na vzťah zrakovej a zvukovej skúsenosti (krátka, výrazovo jednoznačná ukážka hudobnej skladby – reakcia ľubovoľnými výtvarnými prostriedkami).

2.6 Vnímanie umeleckých diel

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • Slovné opíše obraz, sochu, dizajn (predmet) a architektúru. • Reaguje výtvarnými prostriedkami na výtvarné dielo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka zameriava pozornosť detí na aktívne vnímanie výtvarného diela. Umožňuje deťom opis výtvarného diela dieťaťom. Vedie s deťmi rozhovory o výtvarnom diele. • Učiteľka ponúka aktivity zamerané na výtvarné spracovanie podnetu z umeleckého diela (ukážky vybraných výtvarných diel – podľa výberu, príp. návšteva výstavy/galérie; dieťaťu umožňuje spontánne reagovať na umelecké dielo v rozmedzí od detskej „kópie“ až po parafrázu alebo inšpiráciu námetom alebo spracovaním; s uplatnením rôznych techník.

Zdravie a pohyb

1 Zdravie a zdravý životný štýl

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">• Uvádza, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka.• Má správne držanie tela v stoji a v sede.• Identifikuje typické znaky ochorenia a zdravia.• Uvádza príklady zdravej a nezdravej výživy• Identifikuje zdravie ohrozujúce situácie.• Opíše jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýcham na druhého) a vzniku zubného kazu (čistím si zuby).	<ul style="list-style-type: none">• Učiteľka poskytuje základné informácie o význame pohybu pre zdravie (lepšia práca srdca, pľúc, svalov). Vhodne zvolenými telesnými cvičeniami u detí rozvíja pohybové schopnosti (kondičné a koordinačné), ich dobrú úroveň deti prejavia v súťažiach, kde im učiteľka vysvetľuje rozdiel medzi víťazstvom a prehrou.• Správne držanie tela v rôznych polohách (stoj, sed, ľah) učiteľka každodenne podporuje zdravotnými cvičeniami. Súčasťou aktivít sú relaxačné a uvoľňovacie cvičenia.• Spolu s učiteľkou deti uvádzajú základné znaky choroby a jej vplyvu na denný režim.• S pomocou učiteľky sa deti snažia charakterizovať zdravé a nezdravé stravovanie. Vysvetľuje sa im význam rovnováhy príjmu a výdaja energie (obezita a podvýživa). Dôležité je vysvetliť pitný režim.• Učiteľka uvádza príklady zdravie ohrozujúcich situácií (poštípanie hmyzom, popálenie, poranenie atď.) a diskutuje s deťmi o ich vlastnej skúsenosti.• Učiteľka upevňuje hygienické návyky a rozpráva sa s deťmi o význame prevencie chorôb (napríklad umývanie rúk ako prevencia pred infekčnými chorobami, otužovanie, pravidelný pohyb; čistenie zubov a obmedzenie konzumácie sladkostí ako prevencia pred zubným kazom a pod.).

2 Hygiena a sebaobslužné činnosti

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">• Má osvojené základné hygienické návyky (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa atď.).• Ovláda základné sebaobslužné činnosti.• Aktívne sa zúčastňuje na príprave stolovania (desiata, obed, olovrant), používa príbor a dodržiava čistotu pri stolovaní.• Udržiava poriadok vo svojom okolí.	<ul style="list-style-type: none">• Pri každodenných činnostiach sú deti učiteľkou vedené k dodržiavaniu základných hygienických návykov (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa).• V každodennom režime materskej školy si deti prirodzene osvojujú a zdokonaľujú sebaobslužné činnosti ako obliekanie, vyzliekanie, prezúvanie, zaväzovanie šnúrok, osvojujú si základy stolovania (držanie príboru, použitie servítky, držanie hrnčeka či poháru pri pití).• Učiteľka vedie deti k tomu, aby si hračky upratali a udržiavali poriadok vo svojom okolí.

3 Pohyb a telesná zdatnosť

Výkonové štandardy	Obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">• Vykoná tieto základné polohy a postoje podľa pokynov: stoj, drep, kľak, sed, ľah.• Ovláda správnu techniku chôdze a behu.	<ul style="list-style-type: none">• Učiteľka na základe opakovaných pokynov a ukážok podporuje u detí osvojovanie si základných polôh a postojov (stoj čelom vpred, stoj čelom vzad, drep, kľak, sed, ľah vpred, ľah vzad). Vhodné je využívať poradové cvičenia a správnu terminológiu (upažiť, zapažiť, vzpažiť, predpažiť, pripažiť, unožiť, zanožiť, prednožiť, prinožiť, pokrčiť, skrčiť a pod.).• Prostredníctvom vhodných telesných cvičení a pohybových hier učiteľka deťom pomáha osvojiť si a zdokonaľiť správnu techniku základných lokomočných pohybov (beh rýchly a pomalý, slalomový beh, beh cez prekážky, beh zo štartu do cieľa).• Učiteľka zaraďuje cvičenia zamerané na skoky znožmo na mieste, skoky znožmo z miesta do diaľky, skoky zo zvýšenej podložky,

<ul style="list-style-type: none"> • Ovláda skok znožmo a skok cez prekážku. • Ovláda rôzne techniky lezenia, plazenia a preliezania. • Manipuluje s náčiním: hádzanie, chytanie, podávanie, odrážanie, preskakovanie atď. • Ovláda tieto jednoduché akrobatické zručnosti: stoj na jednej nohe, obrat okolo výškovej osi. • Rytmicky správne využíva základné lokomočné pohyby a tanečné kroky na hudobný sprievod. 	<p>skoky na jednej nohe, preskakovanie prekážok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiteľka využíva na zaradenie rôznych techník lezenia, podliezania a preliezania aj náradie a náčinie. • Učiteľka využíva pri manipulácii s náčiním rôzne cvičenia ako hádzanie lopty jednoručne a obojručne, hádzanie a chytanie lopty vo dvojiciach, hádzanie lopty na cieľ, podávanie a odrážanie lopty rôznej veľkosti, preskoky na švihadle, psychomotorické cvičenia a hry s využitím netradičného náčinia, ako sú šatky, padáky, a iné. • Pre rozvoj jednoduchých akrobatických zručností je vhodné využívať cvičenia zamerané na rozvoj koordinačných schopností najmä na podporu dynamickej rovnováhy (chôdza a beh po vyvýšenej rovine – lavičke, balančnej plošine) a statickej rovnováhy (stoj na jednej nohe, váha predklonmo - lastovička). Učiteľka zaraďuje cvičenia pre nácvik a následné zdokonalenie prevalov (kotúľ vpred, kolíska, bočné prevaly). Odporúčajú sa využívať pohybové hry zamerané na zmeny polôh a postojov, rozvíjajúce reakčnú a orientačnú schopnosť. Pre celkový rozvoj koordinácie je vhodné zaraďovať obraty okolo výškovej osi s poskokmi alebo vo výskoku. • Učiteľka zaraďuje hudobno-pohybové hry na osvojenie rytmizácie štvrtových dôb v 2/4 takte hrou na telo a na vyjadrovanie hudobného rytmu pri chôdzi alebo behu. Na základe ukážky deti imitujú tanečné kroky ako napr. krok poskočný, krok prísunný na hudobný sprievod. Následne je možné zaradiť pohybovú improvizáciu na báze vlastnej
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Dodržiava pravidlá v pohybových hrách. • Zvládne turistickú prechádzku. 	<p>tvorivosti na známy alebo neznámy hudobný sprievod.</p> <ul style="list-style-type: none"> • V pohybových hrách učiteľka vysvetľuje význam pravidiel a dôležitosť ich dodržiavania. Súčasne u detí podporuje súťaženie a myšlienku fair-play. • Učiteľka motivuje deti počas prechádzky tak, aby deti zvládli súvislú chôdzu primeraného trvania bez únavy alebo vyčerpania. Turistické prechádzky sa spravidla realizujú počas pobytu vonku
--	---

OBSAHOVÉ TEMATICKÉ CELKY

Obsahový tematický celok- podtéma	Charakteristika celku JESEŇ PANI BOHATÁ
Doma a v MŠ	

<ul style="list-style-type: none"> • Vitajte opäť v škôlke • Moji kamaráti • Ja a moja rodina 	<ul style="list-style-type: none"> • uľahčiť deťom plynulú adaptáciu na zmenené – inštitucionálne, školské prostredie, • osvojiť si kultivované správanie s dodržiavaním základných pravidiel slušnosti, • poznať základnú pracovnú náplň vybraných profesií – kuchárka, učiteľka, upratovačka, kurič • podieľať sa na tvorbe a rešpektovaní dohodnutých pravidiel spoločensky prijateľného správania sa v triede, • predstaviť sa menom, osloviť menom rovesníkov v triede a poznať mená učiteliek • vymenovať členov rodiny, približovať príchod nového člena do rodiny a uvedomiť si hodnotu lásky rodičov k dieťaťu, identifikovať príbuzenské vzťahy v blízkej rodine, rodokmeň, • uviesť, pomenovať adresu svojho bydliska, vedieť pomenovať členov rodiny
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • vedieť koľko mám rokov, poznať ročné obdobie alebo mesiac svojho narodenia
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Moje mesto – dedina 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznať mesto, v ktorom sa materská škola nachádza, prostredníctvom lokálnych inštitúcií a služieb, poznať najznámejšie prírodné krásy regiónu(rieku, pohorie) a vymenovať významné historické , lokálne objekty (hrad, zámok, skanzen), • zoznamovať sa a opisovať interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy, orientovať sa v okolí MŠ
<ul style="list-style-type: none"> • Slovensko – moja vlasť 	<ul style="list-style-type: none"> • utvárať si predstavy o hlavnom meste, spoznávať významné dominanty hlavného mesta, rozpoznávať štátne symboly SR (zástava, hymna), poznať najznámejšie prírodné krásy regiónu (rieku, pohorie), poznať prírodné útvary našej vlasti a vymenovať historické a lokálne objekty (hrad, zámok, skanzen) • používať pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero

Žijeme zdravo

<ul style="list-style-type: none"> • Potraviny a stravovanie 	<ul style="list-style-type: none"> • poznávať potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín (ovocie, zelenina) hríby, sušenie liečivých bylín a následná príprava čaju, • potravinová pyramída, • vitamíny a zdravé stravovanie, • poznať a vymenovať príklady zdravej a nezdravej výživy, protidrogová prevencia • 16.10. Deň zdravej výživy
<ul style="list-style-type: none"> • Ovocie a zelenina 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, • identifikovať suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných

<ul style="list-style-type: none"> • Ľudské telo a starostlivosť o zdravie • Pracovné profesie 	<p>výrobkov – príprava džúsu, džemu z ovocia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • príprava ovocných a zeleninových šalátov • opísať ľudské telo v základných anatomických kategóriách, • opísať základné fyziologické funkcie ľudského tela - dýchanie, trávenie, pohyb, krvný obeh, zmyslové vnímanie, opísať jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýcham na druhého) • vzniku zubného kazu (čistím si zuby), • triediť, pomenovať a určovať nebezpečné predmety, • identifikovať zdravie ohrozujúce situácie – popálenie, poranenie, porezanie, • poznať a vymenovať príklady zdravej a nezdravej výživy, protidrogová prevencia. • prehľbovať základnú pracovnú náplň vybraných profesií
--	---

Jesenný čas

<ul style="list-style-type: none"> • Zem, jej vlastnosti a podoby • Počasie • Bezpečnosť na ceste, doprava 	<ul style="list-style-type: none"> • poznať ročné obdobia prostredníctvom rozlišovania jej znaky, identifikovať rôznorodosť rastlinnej a živočíšnej ríše, <ul style="list-style-type: none"> • využívať a spracovať materiály modelovanie objektov-využívanie prírodných materiálov, • získavať jednoduché užívateľské zručnosti predmetov dennej potreby v domácnosti a aj elementárnych pracovných nástrojov v záhrade • vplyv počasia na zdravie človeka v spojitosti s oblečením, • značky počasia – oblačno, veterno, jasno...
--	---

• Lesné a voľne žijúce zvieratá	

<ul style="list-style-type: none"> • Zimné športy 	<ul style="list-style-type: none"> • skúmať, pozorovať vlastnosti snehu a ľadu, tvoriť v snehu, • zvládnuť a realizovať špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti prostredníctvom zimných športov, • uvádzať, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka, • rozvíjať zručnosti – sánkovanie, výstup do kopca, kĺzanie po rovine, brzdenie, udržanie rovnováhy
---	--

Začíname Nový rok	
<ul style="list-style-type: none"> • Zastávka u snehovej kráľovnej – Hostina v lese 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať rôznorodosť živočíšnej ríše - rozlišuje lesnú zver, • identifikovať niektoré životné prejavy živočíchov - pohyb, dýchanie, starnutie, • opisovať spôsoby starostlivosti o niektoré živočíchy – lesné zvieratá, vtáky
<ul style="list-style-type: none"> • Časové vzťahy 	<ul style="list-style-type: none"> • opisovať režim dňa, • rozprávať o svojich záľubách aj povinnostiach, • orientovať sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka, • používať pojmy včera, dnes a zajtra, • vedieť, že čas sa meria hodinami
<ul style="list-style-type: none"> • Európa a ostatné svetadiely 	<ul style="list-style-type: none"> • opísať Zem ako súčasť vesmíru, diskutovať o vesmírnych telesách a iných planétach • oboznámiť sa so svetadielmi planéty Zem, vedieť ich vymenovať
<ul style="list-style-type: none"> • Farby sveta 	<ul style="list-style-type: none"> • pomenovať základné a zmiešané farby, poznať základy miešania farieb, • hravo experimentovať s farbami

<ul style="list-style-type: none"> • Fašiangy 	<ul style="list-style-type: none"> • ovládať základy práce s digitálnymi technológiami – ovládať digitálne hry, používať digitálne animované programy, • chápať technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu, • podľa návrhu zhotoviť daný predmet, • vytvoriť jednoduchý výrobok, pomenovať jeho účel a opísať postup zhotovenia • poznať tradície regionálnej kultúry, regionálne zvyky a tradície v období fašiangov – priadky, páračky, zabíjačka, zábava a fašiangový karneval, masky, tradičné fašiangové jedlo – šišky, pochovávanie basy
---	--

Obsahový tématický celok – podtémy	Charakteristika celku SLNIEČKO SA ZOBUDILO
Kniha náš kamarát	
<ul style="list-style-type: none"> • Poézia • Komunikačné média • Rozprávky a bájky 	<ul style="list-style-type: none"> • poznať rozdiel medzi poéziou (básničkou) a prozaickými žánrami • využívať v činnostiach rozmanité žánre, okrem ľudovej a autorskej poézie, rozprávky a príbehy, aj detské encyklopédie, rôzne informačné zdroje a média, digitálnu technológiu, vymýšľať príbehy, tvoriť rýmy • ovládať základy práce s digitálnymi technológiami – ovládať digitálne hry, používať digitálne animované programy

<ul style="list-style-type: none"> • Umelecko – náučná literatúra 	<ul style="list-style-type: none"> • vytvárať predstavu o skutočnej a virtuálnej realite, chápať a vysvetliť rozdiel medzi fikciou a skutočnými príbehmi, rozlišovať dobro a zlo, • vyjadriť zážitok z čítania kresbou –ilustráciou • pohybovými a dramatickými hrami, hrou s rôznymi bábkami, • používať výrazy ako autor, kniha, strana, spisovateľ, ilustrátor, vydavateľ, • pracovať s knihou – správne ju držať, listovať, ukázať začiatok čítania textu, titulnú stranu knihy, autora knihy • prehľbovať základnú pracovnú náplň vybraných profesií - spisovateľ, ilustrátor, vydavateľ – kníhtlačiareň, knihovník • rozlišovať rôzne druhy kníh a ich funkcie: encyklopédie, slovníky, učebnice, rozprávky...
Príroda sa zobudila	
<ul style="list-style-type: none"> • Veľká noc • Rastliny a starostlivosť o rastliny 	<ul style="list-style-type: none"> • poznať ročné obdobie Jar prostredníctvom rozlišovania podstatných znakov a zdôvodniť konkrétnymi zmenami v prírode • sprístupniť prostredníctvom sviatkov zvyky, tradície a folklór blízkeho okolia, • identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše, uviesť niektoré životné prejavy rastlín napr. klíčenie, rast, porovnávať jednotlivé časti rastlín • identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše, pozornosť sústrediť na úžitkové a liečivé rastliny

<ul style="list-style-type: none"> • Vtáky • Hmyz 	<ul style="list-style-type: none"> • vtáky prilietajúce z teplých krajín evokujúce príchod jari (bocian, lastovička, divá kačica, divá hus...) • identifikovať rôznorodosť a spôsob života živočíšnej ríše, rozlišovať a poznávať hmyz, identifikovať rôznorodosť spôsobu života hmyzu a vtákov pozorovať život na lúke
---	---

Máme radi prírodu

<ul style="list-style-type: none"> • Záhradné a lúčne kvety • Život pri vode • Život v lese • Domáce zvieratá 	<ul style="list-style-type: none"> • triediť, pomenovať a rozlišovať niektoré záhradné a lúčne kvety • identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše a živočíchov v okolí vodných tokov, poznať význam vodných tokov pre rastliny, živočichy a človeka, uviesť na príkladoch, kde sa všade v prírode nachádza voda, voda slaná, sladká, záplavy, rybári • identifikovať rôznorodosť rastlinnej ríše objavovaním tajomstiev lesa • identifikovať rôznorodosť spôsobu života živočíchov (lesná zver, voľne žijúce živočichy) • identifikovať rôznorodosť živočíšnej ríše, spoznávať domáce zvieratká a ich mláďatá, identifikovať niektoré životné prejavy živočíchov, opísať spôsob starostlivosti, spôsob života
---	---

Obsahový tematický celok – podtémy	Charakteristika celku HURÁ LETO
Najkrajšie obdobie života - detstvo	
<ul style="list-style-type: none"> • Týždeň detských radostí 	<ul style="list-style-type: none"> • približovať život detí v iných krajinách a udržiavať sviatky a tradície, na príkladoch uviesť tradičnú regionálnu kultúru (oslava sviatku MDD)

<ul style="list-style-type: none"> • Dopravné prostriedky – cestovanie • Letné športy • Exotické zvieratá • Rozlúčka s predškólákmi 	<ul style="list-style-type: none"> • poznať rôzne druhy dopravných prostriedkov, miesto ich pohybu a spôsob používania • poznať a dodržiavať základné pravidlá správania v úlohe cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca, • opisovať, určovať a pomenovať základné dopravné značky pre chodcov a zdôvodniť význam signalizácie na semafore v cestnej premávke • poznať ročné obdobie Leto, upevňovať si o ňom vedomosti a zdôvodniť konkrétnymi zmenami v prírode • upevňovať zdravie prostredníctvom pohybu, letných športov a pohybových hier, zvládať turistické vychádzky, letné športy • identifikovať rôznorodosť živočíšnej ríše, poznať miesto výskytu živočíchov, identifikovať ich životné prejavy a rôznorodosť spôsobu života (exotické zvieratá • uľahčiť deťom plynulú adaptáciu na zmenené – inštitucionálne, školské prostredie • osvojiť si kultivované správanie s dodržiavaním základných pravidiel slušnosti • podieľať sa na tvorbe a rešpektovaní dohodnutých pravidiel spoločensky prijateľného správania sa v triede • predstaviť sa menom, osloviť menom rovesníkov v triede a poznať mená učiteliek, • uviesť, pomenovať adresu svojho bydliska • vedieť koľko mám rokov, poznať ročné obdobie alebo mesiac svojho narodenia
Veľké prázdninové dobrodružstvo	

<ul style="list-style-type: none"> • Letné radovánky 	<ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť dôležitosť pohybu pre zdravie, opísať jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (nekýcham na druhého), úrazy, prvá pomoc • identifikovať typické znaky ochorenia a zdravia, zdravie ohrozujúce situácie pri hre a manipulácii s predmetmi, na elementárnej úrovni poskytnúť pomoc • upevňovať zdravie prostredníctvom pohybu, letných športov a pohybových hier, zvládať turistické vychádzky, letné športy
--	--

Kapitola 7

Učebné zdroje (učebné pomôcky, didaktická technika, materiálne zdroje)

V tejto podkapitole máme vymenovaný súhrn metód, postupov a foriem, ktoré využívame vo výchovno-vzdelávacej práci.

Metódy, postupy a formy výchovno-vzdelávacej činnosti majú iba odporúčací charakter - učiteľka ich vyberá podľa vlastného zváženia, podľa obsahu vzdelávania a charakteru naplánovaného výkonového štandardu z jednotlivých vzdelávacích oblastí. Využíva aktuálnu ponuku a možnosti materskej školy.

METÓDY:

- motivačná vstupná - motivačné rozprávanie,
- problém ako motivácia,
- motivačný rozhovor,
- motivačná priebežná - aktualizácia obsahu učiva,
- pochvala, povzbudenie, kritika,
- expozičná - metóda priameho prenosu poznatkov - monologická slovná (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, prednáška),
- dialogická slovná (rozhovor, sociálny skupinový rozhovor beseda, dramatizácia),
- expozičná - metóda sprostredkovaného prenosu poznatkov - demonštračná (demonštrácia obrazu, filmu, pohybu, činnosti, akustická...),
- pozorovanie (javov, navodených situácií),
- manipulácia s predmetmi (bádateľské pokusy, hra, experimentovanie, práca s didaktickým zameraním...),
- expozičná - projektová metóda, riešenie problému,

- expozičná - metóda samostatnej práce a autodidaktické metódy - samostatná práca s knihou,
- samostatné štúdium literatúry, encyklopédií...,
- samostatné štúdium pomocou didaktickej techniky,
- expozičná - metóda mimovoľného učenia sa (preberanie názorov, postojov, záujmov, napodobňovanie činnosti),
- fixačná - metóda opakovania a precvičovania vedomostí a spôsobilostí - ústne opakovanie učiva dieťaťom,
- metóda otázok a odpovedí,
- písomné opakovanie,
- opakovací rozhovor,
- opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry (zamerané na porozumenie alebo zapamätanie textu),
- beseda zameraná na prehĺbenie učiva, film, rozprávka, ilustrácia a dramatizácia
- diagnostické - praktické skúšanie,
- didaktické testy,
- pozorovanie dieťaťa,
- rozbor prác, dotazník, rozhovor, sebahodnotenie,
- výkladovo – ilustratívna, reproduktívna, výkladovo – problémová, heuristická, výskumná metóda, metóda praktického precvičovania, nácvikové metódy, prípravné cvičenia, zdokonaľovacie činnosti, metódy rozvoja silových schopností, metódy rozvoja vytrvalostných schopností, herné cvičenia, prípravná hra,
- názorná ukážka – demonštrácia,
- upevňovanie a kreatívne využívanie nadobudnutých pohybových zručností v hre,
- praktické cvičenie – precvičovanie,
- zážitkové učenie,
- metódy tvorivej dramatiky, inscenačné, heuristika, situačná,
- brainstorming,
- metóda pojmovej mapy,
- metódy výtvarných, pracovných a konštruktívnych činností,
- metóda hudobných činností,
- metóda evalvácie a autoevalvácie,
- metóda pochvaly povzbudenia, kritiky.

POSTUPY:

- komplexný bez rozkladania (pri jednoduchých témach a úlohách),
- analyticko - syntetický (rozklad na časti a následné skladanie do celku),
- indukčný (od konkrétneho ku všeobecnému),
- deduktívny (od všeobecného ku konkrétnemu).

FORMY:

- frontálna v rámci aktivity,
- skupinová v rámci aktivity,

- individuálna v rámci aktivity,
- skupinová na vychádzke, exkurzii, výlete,
- individuálna na vychádzke, exkurzii, výlete,
- výklad,
- demonštračné formy,
- dialóg,
- samostatná práca detí,
- prezentácia,
- pohybové a relaxačné cvičenia,
- konštruktívne, edukačné, námetové, dramatické hry, ekohry,
- práca s literatúrou (encyklopédie),
- tvorba kompozičných celkov,
- návšteva základnej školy, športovo-relaxačného centra,
- hry s pexesom, puzzle,
- kreslenie, maľovanie, nalepovanie, strihanie, modelovanie,
- zapamätať a prednášať básne a riekanky, obrázkové čítanie, hádanky, recitácia, počúvanie s porozumením príbehov,
- grafomotorické činnosti,
- spevácke činnosti, rytmizovanie, hudobno-pohybové činnosti, počúvanie hudby, muzikoterapia,
- pracovné činnosti, jarné upratovanie,
- hry s vodou.

UČEBNÉ ZDROJE:

- odborná literatúra: Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách, Školský vzdelávací program, odborná metodická príručka pre didaktickú prax **Škôlka hrou**, Podhajecká M.: **Edukačnými hrami poznávame svet**, Lysáková-Kopinová-Podhorná: **Piesne, hry a riekanky**, Charles a. Smith: **Trieda plná pohody**, Rovný, Kabáčová, Granec: **Pohybové hry detí predškolského veku**, Barffová, Burkhardtová: **Veľká kniha pre malých majstrov**, Ďuranová-Šošková, Ďuranová, Ďuran: **Kreslenie v malíčku**, Bejdová, Noskajová: **Ako Kamilko stretol Emilka**, Jozef Pavlovič: **Kvapôčka**, encyklopédie,
- časopis **Predškolská výchova, Program výchovy a vzdelávania** detí v materských školách, Včielka, Vrabček, Proxík
- detská literatúra
- pracovné zošity: Rozvoj poznania, Matematické predstavy, Jazyková výchova, Grafomotorika, príbehy Janka a Marienky, Papierová dielnička
- metodický materiál – **Filipove dobrodružstvá, Dúhové pesničky**
- CD, DVD – prehrávač,
- IKT, internet, včela **BEE – Bot**,
- Interaktívna tabuľa, Power point prezentácie, detské edukačné programy, **Cirkus šaša Tomáša, Výlety šaša Tomáša, Detský kútik, Veselá lienka**, kresliaci **program RNA**,

- edukačné materiály poskytované RÚVZ,
- výtvarný, technický, odpadový a prírodný materiál,
- pracovné listy a zošity,
- detské náradie, náčinie,
- detské hudobné nástroje, **Orffov inštrumentár**,
- makety, aplikácie predmetov, bábky, rekvizity, kostýmy,
- pexeso, puzzle,
- detské pracovné náčinie (záhradné),
- turistický a športový odev.

Kapitola 8

Začlenenie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Vytvárame vhodné podmienky na začlenenie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do materskej školy. Ide o deti so zdravotným znevýhodnením, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, ale aj deti s nadaním. Všetky deti bez ohľadu na pohlavie, etnickú, jazykovú alebo kultúrnu príslušnosť, ekonomické zázemie a zdravotné znevýhodnenie majú rovnaký prístup k vzdelaniu. Zabezpečujeme intenzívnu komunikáciu s rodičmi detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pričom rodičia, deti a ďalší odborníci vytvárajú koordinovaný tím, aby sa zabezpečili konkrétne potreby týchto detí. Spolupracujeme s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Starej Ľubovni pri zabezpečovaní špecifických výchovno-vzdelávacích potrieb pre deti.

Pri prijímaní detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa postupuje v zmysle školského poriadku a ku prijímaniu každého takéhoto dieťaťa sa pristupuje individuálne. Učiteľky materskej školy v rámci prvotnej a priebežnej diagnostiky identifikujú prípadné špeciálne potreby detí. Následnou komunikáciou s vedením materskej školy, rodičmi a odborníkmi určujú ďalší postup vzdelávania dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. U dieťaťa, u ktorého je to potrebné je vypracovaný individuálny vzdelávací program.

Kapitola 9

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia detí

Cieľom hodnotenia výchovno-vzdelávacích výsledkov detí v materskej škole je vedieť identifikovať individuálne výchovno-vzdelávacie potreby detí, akceptovať individuálne tempo a rozvojové možnosti detí, ako aj poskytnúť

zákonným zástupcom dieťaťa spätnú väzbu o dosahovaní základov kompetencií (spôsobilosti) dieťaťa.

Hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov detí zaznamenáva materská škola do dotazníka dieťaťa, ktorý je spracovaný individuálne pre každé dieťa. Súčasťou komplexného hodnotenia dieťaťa je vytváranie portfólia – súbor rôznych produktov dieťaťa (výtvarné práce, výtvary, pracovné listy a zošity a pod.), ktoré dokumentujú jeho vývoj za určité obdobie.

Získavame dôveru rodičov v individuálnom výchovnom poradenstve a upriamujeme ich pozornosť na pozitívne prejavy v správaní sa svojho dieťaťa. V prípade potreby ich nasmerujeme na ďalšie odborné poradenstvo s inými odborníkmi (pediater, logopéd, psychológ, atď.).

Kapitola 10

Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Hodnotenie zamestnancov sa realizuje v súlade s § 52 ods.1 písm. b/ zákona č. 138/2019 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch. Na hodnotenie pedagogických zamestnancov sú vypracované kritéria, ktoré hodnotia činnosť zamestnanca a sú zamerané na pracovný výkon (z pohľadu edukačného procesu, dieťaťa, postojov a plnenia iných úloh) a pracovné správanie (profesionálne správanie, plnenie noriem, sebarozvoj). S kritériami hodnotenia zamestnancov sú zamestnanci oboznámení a môžu sa priebežne dopĺňať podľa potrieb. Kontrolná činnosť zamestnancov sa uskutočňuje podľa plánu kontrolnej a hospitačnej činnosti, ktorá tvorí prílohu koncepčného zámeru rozvoja školy na daný školský rok.

Východiská plánovania - evaluácia pedagogickej práce

Obsah východísk plánovania a evaluácie pedagogickej práce definuje štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách ako vymedzenie špecifik prostredia, z ktorých pochádzajú deti materskej školy a vyjadrenie ich vstupných spôsobilostí.

Evaluácia pedagogickej práce je podmienkou prispôsobovania metodiky a vzdelávacích prístupov konkrétnym potrebám a požiadavkám k jednotlivým skupinám detí, pričom učiteľka využíva navrhnutý otvorený súbor evaluačných otázok zo ŠVP. Práca s evaluačnými otázkami má prispieť k riadenému a funkčnému procesu hodnotenia detského učenia a pokroku, posilniť schopnosť učiteľky čo najpresnejšie stanoviť východiskovú situáciu vo vzdelávaní a pružnejšie zachytávať pokrok detí v ich vzdelávaní. Využívanie a práca s evaluačnými otázkami ŠVP umožňuje naplánovať dosahovanie štandardov predškolského vzdelávania s ohľadom na diferencie detí a detských skupín v jednotlivých triedach. V tomto školskom vzdelávacom programe špecifikujeme vzdelávacie štandardy, pomocou

ktorých budeme plniť ciele výchovy a vzdelávania vychádzajúc zo zamerania materskej školy. Pri plánovaní výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľka vychádza:

- z obsahu školského vzdelávacieho programu - zo zamerania a cieľov výchovy a vzdelávania materskej školy;
- z vývinovej úrovne jednotlivých detí a detských skupín podľa zistení - odpovedí na evaluačné otázky, ktorá učiteľke predurčuje plánovať výchovno-vzdelávacie činnosti hlavne diferencovane a reagovať tak na odlišnosti detí v zručnostiach, schopnostiach, záujmoch. Evaluačné otázky sa stávajú východiskom pre postupné vytváranie rozširujúcich a posilňujúcich obsahov v školskom vzdelávacom programe;
- z materiálo - technických a priestorových podmienok;
- z personálneho zabezpečenia výchovy a vzdelávania ako aj z možnosti spolupráce s ďalšími subjektmi;
- z reálnych možností materskej školy a jej lokality.

Na základe výsledkov a analýzy uvádzame dva najčastejšie dlhodobé problémy alebo nedostatky, s ktorými sa učiteľky denne vo výchovno-vzdelávacom procese stretávajú a ktoré si vyžadujú posilnenie vzdelávacích podoblastí.

1. Posilnenie vzdelávacej podoblasti „Artikulácia a výslovnosť“ (vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia). Zdôvodnenie posilnenia (rozšírenia) vzdelávacej podoblasti: Materskú školu v posledných rokoch čoraz viac navštevujú deti s poruchami reči, nesprávnou výslovnosťou či artikuláciou. Preto kladieme dôraz na posilnenie (rozšírenie) obsahových štandardov: V pedagogickom pôsobení učiteľka modeluje jazykovú správnosť a kultúru reči spolu s kultúrou správania sa dieťaťa. Vytvára dostatok príležitostí na napodobňovanie zreteľnej výslovnosti hlások, hláskových skupín, gramaticky správneho a spisovného používania slov, slovných spojení. Učiteľka vytvára vhodné podmienky pre správne používanie jazyka. Berie do úvahy pasívnu slovnú zásobu detí v predškolskom veku, ktorá je rozsiahlejšia ako aktívna. Zaraďovaním dramatizácií, reálnych situácií, námetových hier a zážitkového učenia rozširuje slovnú zásobu detí a dbá na správnu artikuláciu. Učiteľka vytvára prostredníctvom spontánnych hier a riadených činností možnosti verbálneho kontaktu medzi deťmi a detí s dospelými. Reč je spojená čo najviac s činnosťou dieťaťa, a preto hrovou, nenásilnou formou v rámci všetkých časových úsekov počas dňa v materskej škole vedie deti ku komunikácii. Osobitú pozornosť venuje logopedickej prevencii, pravidelnom diagnostikovaní úrovne reči dieťaťa prostredníctvom logopedickej depistáže. Učiteľka spolupracuje a pomáha rodičom zabezpečiť individuálnu logopedickú starostlivosť. Stratégie: využívanie literárnych textov (básne, riekanky, vyčítanky) - ich osvojenie, recitovanie s dôrazom na správnu výslovnosť, využívanie špecifických riekaniek zameraných na precvičovanie problematických spoluhlások (sykaviek, slabikotvorných spoluhlások r, ř, l, í a pod.), využívanie edukačných aktivít a námetových, dramatických hier – deťom dať hlavné roly, aby sa zvýšilo ich sebavedomie.

Využívanie metodických materiálov, napr. publikácia D. Kopasová: Stimulačný program vývinu reči, osvetový program pre rodičov. Poskytovať

konzultácie pre rodičov, overovanie si úrovne podnetnosti jazykového a rečového prostredia v rodine, zapájanie do osláv na úrovni triedy, školy, návšteva knižnice, spolupráca s logopédom a jeho návšteva v materskej škole a pod.

2. Posilnenie vzdelávacej podoblasti “Grafomotorické predpoklady písania“ (vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia). Zdôvodnenie posilnenia (rozšírenia) vzdelávacej podoblasti: Deti majú nedostatky v správnom držaní ceruzy, pri písaní vyvíjajú príliš silný alebo slabý tlak, ruka je pri písaní krčovitá a neuvoľnená. Ďalej sa u detí prejavuje nesprávne sedenie na stoličke (sedia na nohách, ležia na stole, hlava je príliš nízko).

Deti si rozvíjajú koordináciu zraku a ruky, ktorá je potrebná na rozvíjanie grafických schopností ako aj na prípravu pre vstup do 1. ročníka ZŠ. Učiteľka v hudobných a pohybových činnostiach bude aj naďalej začleňovať cvičenia jemnej motoriky – uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekaniiek a hudby. Učiteľka neustále venuje pozornosť týmto nedostatkom a dbá na dôslednú úpravu držania tela, na sklon papiera pri písaní. Pri písaní ľavákov dáva pozor na obrátený sklon papiera. Vykonáva rôzne uvoľňovacie cvičenia. Prostredníctvom efektívnej motivácie, uznávaním individuality každého, aktivizuje deti ku každodenným činnostiam rozvíjajúcim jemnú motoriku a grafomotoriku. Stratégie: Rôznymi edukačnými aktivitami, hrami zamerať sa na využívanie veľkých formátov (papier, chodník, ploty) ako aj využívanie interaktívnej tabule, kde deti majú väčšiu možnosť vykonávať plynulé a smelé pohyby. Využívať na rozvoj grafomotoriky rôzny materiál – krieda, hrudka, voskové pastelky, využívať konštrukčné stavebnice ako Lego, Lego - Duplo, Seva a iné. Grafomotoriku rozvíjať manipuláciou s rôznym drobným materiálom – navliekanie korálok, šnúrok a pod. Častejšie využívať činnosti zamerané na prácu s nožnicami a viazanie šnúrok. Pracovať s metodikami zaoberajúcimi sa rozvíjaním grafomotorických zručností detí a využívanie pracovných listov. Poznámka: grafomotorika detí sa rozvíja pri akejkoľvek činnosti – lepenie, maľovanie, modelovanie, cvičenie s náradím, sebaobslužné práce ako obliekanie, vyzliekanie, zapínanie gombíkov a pod. Zamerať sa na individuálny prístup a na prácu v menších skupinách spolupráca s rodičmi – podávanie informácií o nedostatkoch a o možnosti ich odstránenia.

Ďalšou súčasťou sú plány práce s rôznymi subjektmi participujúcimi na výchove a vzdelávaní detí – rodina a základná škola. Spolupracujeme s obecnou knižnicou, so ZŠ s MŠ Hniezdne, s CPPPaP, RÚVZ atď.